

ÅRSREDOVISNING 2019

SALA KOMMUN

INNEHÅLL

SALA KOMMUN I KORTHET	4
FÖRORD AV KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE	5
INLEDNING	6
Politik och organisation	6
Snabbfakta 4 år i sammandrag	6
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	7
Översikt över verksamhetens utveckling	7
Den kommunala koncernen	9
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	12
Händelser av väsentlig betydelse	14
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	15
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	16
Balanskravsresultat	21
Väsentliga personalförhållanden	22
Förväntad utveckling	26
EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR	27
Resultaträkning	27
Kassaflödesanalys	27
Balansräkning	29
Noter	31
Drift- och investeringsredovisning	40
Större investeringsutgifter	40
Upplysningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad	41
Upplysningar om tillämpade internredovisningsprinciper	41
BESKRIVNINGAR	42
Redovisningsprinciper	42
Begreppsförklaringar	43
Nyckeltalsbeskrivningar	43
Redovisningsmodellens samband	43
SÄRREDOVISNING VA-VERKSAMHET	44
Resultaträkning	44
Kassaflödesanalys	44
Balansräkning	45
Noter	45

SALA KOMMUN I KORTHET

Befolkning

Sala kommuns folkmängd ökade med 78 personer under 2019, och var vid årsskiftet 22 894 personer.

Under året föddes 202 personer som kan jämföras med 216 personer året före. 254 personer avled 2019 jämfört med 272 personer under 2018.

Det flyttade in 1 116 personer till kommunen under förra året vilket är 105 personer färre än under 2018. 990 personer flyttade ut från kommunen, i jämförelse med 980 personer år 2017.

Salas befolkning i åldersklasser

Invånare	2018	2019
0-18 år	4 906	4 881
19-64 år	12 303	12 355
65 – w	5 607	5 658

Sysselsättning

Antal förvärvsarbetande kommuninvånare är 10 600 personer, varav 5 613 män och 4 987 kvinnor. I Sala kommun finns det 8 282 arbetstillfällen.

Utpendling till annan kommun är 4 219 personer, 2 470 män och 1 749 kvinnor. Inpendling till Sala kommun är 1 901 personer, 1 064 män och 837 kvinnor.

Så användes skattepengarna 2019

Så här fördelades 100 kr i kommunalskatt på de olika verksamheterna:

Skola och förskola

Grundskola och särskola	20,94 kr
Förskola	10,26 kr
Gymnasieskola	7,66 kr

Vård och omsorg

Äldreomsorg	25,55 kr
Omsorg om funktionshindrade	8,94 kr
Individ- och familjeomsorg	4,59 kr
Försörjningsstöd	1,36 kr

Kultur och fritid

Kultur och fritid samt kulturskola	3,93 kr
------------------------------------	---------

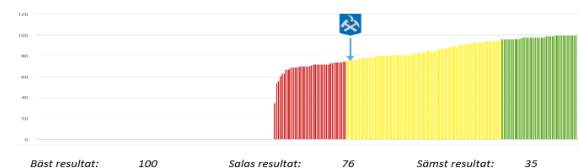
Övrigt

Arbetsmarknadsåtgärder och vuxenutbildning	1,18 kr
Gator, parker och lokaler	2,44 kr
Räddningstjänst och civilförsvaret	1,70 kr
Färdtjänst, skolskjuts, kollektivtrafik	3,14 kr
Kommunens övriga verksamheter	8,31 kr

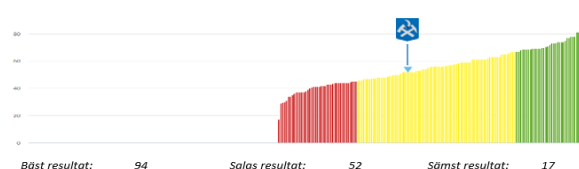
Kommunens kvalitet i korthet (KKiK)

Så här ligger Sala till i jämförelse med andra kommuner i ett urval av områden (från Kolada.se, 200204):

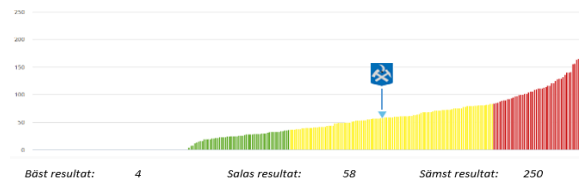
Hur stor andel av medborgarna får svar inom en arbetsdag på en enkel e-postfråga?

Hur stor andel av medborgarna som tar kontakt med en handläggare via telefon får ett direkt svar på en enkel fråga?

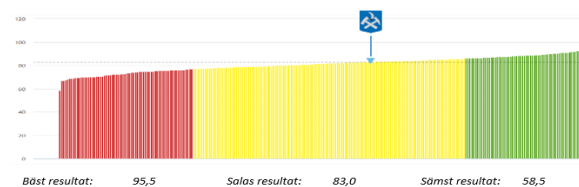
Hur lång är väntetiden i snitt för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudande om plats?

Andel barn som erbjudits plats på förskola före eller på önskat placeringsdatum.

Hur stor andel av eleverna i årskurs 9 är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet?

FÖRORD AV KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

År 2019 var ett år då Sala kommun fokuserade på att anpassa ekonomin efter nya förutsättningar, då den förändrade demografin på allvar börjat slå igenom i Sala. Antalet elever i skola, förskola och gymnasium fortsatte att öka, liksom efterfrågan på tjänster inom vård- och omsorg. Samtidigt började skatteunderlaget att vika, och för varje skatteunderlagsprognos så skrevs skattekraften ned ytterligare, på grund att antalet människor i arbetsför ålder minskade relaterat till antalet invånare totalt sett.

2019 präglades dessvärre också av lågt grundvattenstånd. Redan den 23 april infördes bevattningsförbud för delar av kommunen, och den 13 juni infördes bevattningsförbud i hela kommunen. Inte förrän i oktober kunde förbudet hävas, då den regniga senhösten gjort att nivåerna i grundvattenmagasinen börjat återhämta sig.

Under året har också de omfattande investeringarna ibland annat skollokaler fortsatt. I januari 2019 invigdes Ransta nya skola och förskola, samt den idrottshall med meröppet bibliotek som byggts i anslutning till skolan. I augusti invigdes den nya sporthallen på Lärkans sportfält. Samtidigt har bygget av den nya Vallaskolan fortskridit planenligt. Den nya Vallaskolan kommer att stå klar att inviga till starten av höstterminen 2020. Dessvärre behövde simhallen stänga i juni 2019, på grund av skador på den bärande konstruktionen.

Runt omkring i Sala kommun sker fortsatt byggande och tillväxt. Det byggs bostäder och verksamhetslokaler. I oktober invigdes Salabostädernas två nya så kallade Kombohus i Kronparken, med totalt 80 lägenheter med hög tillgänglighet. Samtliga dessa lägenheter var vid årsskiftet uthyrda. Kommunen får också allt fler invånare. Det händer alltså fortsatt mycket i Sala kommun.

Under 2019 fortsatte Sala kommuns invånarantal att öka. Under året ökade antalet invånare med 78, till totalt 22 894 - vilket återigen är en ny rekordnotering. Att ökningstakten avtog något under 2019 beror främst på ett lägre flyttnetto än tidigare år.

Att denna tillväxt sker är mycket positivt, och en mycket viktig förutsättning för att kommunen på längre sikt ska kunna klara av sitt välfärdsuppdrag. Samtidigt medför en ökande befolkning utmaningar.

Årets resultat för 2018 blev - 21,4 miljoner kronor.

Under 2019 drabbades Sala kommun av flera stora utgifter av engångskaraktär. Dels utrangerades den fuktskadade Åkraskolan, vilket belastade resultatet med cirka fem miljoner kronor, dels tvingades kommunen ingå en förlikning med ett byggföretag om saneringskostnader, som innebar en utgift på 9,25 miljoner kronor och dels uppstod extra pensionskostnader på cirka 25 miljoner kronor. Sammantaget uppgick alltså dessa engångsutgifter till nära 40 miljoner kronor, och utgör därför en betydande förklaring till kommunens underskott.

Verksamheternas nettokostnad ökade alltså, med de ovan nämnda engångsposterna borträknade, mindre än vad inkomsterna gjorde, vilket får anses vara ett kvitto på vilket gediget arbete alla medarbetare i kommunen utfört under året. Detta hårda arbete gör att kommunen, trots att de demografiska utmaningarna i högsta grad består, kan se framtiden an med försiktig optimism.

Årets skattesats har varit 22,31% - vilket innebär att skattesatsen varit oförändrad sedan 2003 (justerat med skatteväxlingen med landstinget för hemsjukvården).

2019 års nettoinvesteringar uppgick till 246,1 mkr. Detta är visserligen lägre än budgeterat, men vi kan se att de tidigare beslutade investeringarna nu i större utsträckning fortskrider enligt plan. Bland annat har bygget av den nya skolan och förskolan samt idrottshallen i Ransta samt den nya idrottshallen på Lärkan färdigställts, samtidigt som bygget av nya Vallaskolan fortsatt under året. Vissa investeringar har också av besparingsskäl strukits eller skjutits på framtiden.

Den höga investeringstakten beror på flera faktorer. Dels är många av de kommunala byggnaderna nu så pass gamla att de behöver ersättas då de nått slutet på sin tekniska livslängd, och dels kräver den ökande befolkningen mer samhällsservice och därmed mer lokaler.

Det är viktigt att nogsamt följa kostnadsutvecklingen i spåren av de omfattande investeringarna, och också överväga vilka investeringar som verkligen är nödvändiga. Varje investering, hur nödvändig den än är, medför driftskostnadskonsekvenser för kommunen

För framtiden är det viktigt att Sala kommun fortsätter arbetet med att bli en mer attraktiv arbetsgivare. Detta kommer att bli än viktigare när konkurrensen om arbetskraften hårdnar. De närmaste åren beräknas cirka en halv miljon människor behöva anställas inom den offentliga sektorn.

Det blivit tydligt att vi nu sett början på de ekonomiska utmaningar kommunen har att hantera de närmaste åren, beroende på demografiska förändringar, men det gånga året har trots allt inneburit många positiva förändringar för kommunen och dess invånare

Det ökande intresset för bostadsbyggande och inflyttning gör dock att kommunen kan se framtiden an med tillförsikt, trots utmaningarna - men det kommer att fortsätta krävas prioriteringar de närmaste åren.

Slutligen vill jag rikta ett stort och varmt tack till alla chefer och medarbetare i kommunen, som genom sitt goda arbete bidragit till att vi står bättre rustade för framtiden.

*Anders Wigelsbo (C)
Kommunstyrelsens ordförande*

INLEDNING

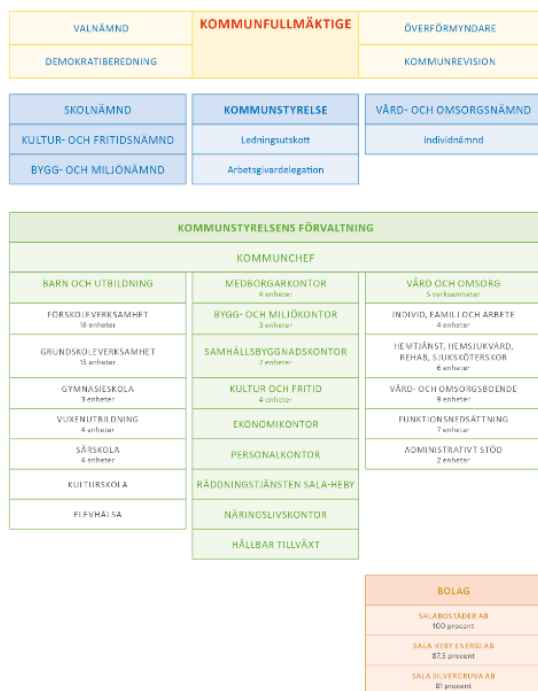
Politik och organisation

Den politiska organisationen i Sala kommun består av kommunfullmäktige (KF), kommunstyrelse (KS), fyra facknämnder samt demokratiberedning, valnämnd, överförmyndare och kommunrevision. Till KS finns två utskott och till Vård- och omsorgsnämnden ett utskott.

Kommunen har en gemensam förvaltning som sköter det dagliga arbetet. Förvaltningen är uppdelad i tolv kontor.

ORGANISATIONSSCHEMA - SALA KOMMUNKONCERN

Snabbfakta 4 år i sammandrag

Nyckeltal/mått	2016	2017	2018	2019
Årets resultat	52,4	65,0	-36,4	-21,4
Årets resultat som andel av skatteintäkter, bidrag och utjämning, %	4,2	5,0	-2,7	-1,5
Nettokostnader, mnkr	1 185,9	1 232,2	1 383,3	1 416,5
- förändring från föregående år, %	5,4	3,9	12,3	2,4
Jämförelsestörande intäkter, mnkr	-	-	-	-
- förändring fr föregående år, justerat m jämförelsestörande, %	6,5	3,9	12,3	2,4
Skatteintäkter, bidrag, utjämning, mnkr	1 237,9	1 295,4	1 345,1	1 395,1
- förändring från föregående år, %	6,6	4,6	3,8	3,7
Nettokostnadsandel av skatteintäkter, bidrag och utjämning, %	96	95	103	102
Finansnetto, mnkr	0	2	2	0
Rörelsekapital, mnkr	-55,1	-72,3	-144,0	-104,8
Balanslikviditet, %	79	73	50	63
Soliditet, %	53	57	48	40
Nettoinvesteringar, mnkr	109,5	89,4	264,4	246,1
Långfristig skuld, mnkr	274,8	257,7	438,2	675,4
Tillgångar per invånare, kr	56 565	57 573	64 722	74 028
Skulder per invånare, kr	24 257	23 149	31 891	41 992
Utdebitering	22,31	22,31	22,31	22,31
Folkmängd	22 353	22 631	22 816	22 894
Personalkostnader och sociala avgifter, mnkr	913,2	983,3	1 058,5	1 063,5
- förändring från föregående år, %	10,1	7,7	7,6	0,5

Känslighetsanalys:

10 öre i förändrad skattesats	ca 4,8 mnkr
100 mnkr i ökad upplåning	ca 1,0 mnkr
1 % medarbetarkostnad	ca 11,3 mnkr
100 invånare fler, skatteintäkter, generella statsbidrag	ca 5,8 mnkr

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Översikt över verksamhetens utveckling

Årets resultat koncernen

	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens				
- intäkter, mnkr	737,3	751,1	728,7	710,0
- kostnader, mnkr	-1 783,4	-1 844,9	-1 974,6	-1 986,6
Skatteintäkter och generella statsbidrag				
-mnkr	1 238	1 295	1 345	1 395
Årets resultat				
- mnkr	75,0	86,5	-15,6	-11,9
- per invånare, tkr	3,4	3,8	-0,7	-0,5
Resultat innan konsolidering och eliminering:				
Sala Heby Energi AB	12,8	11,2	14,2	4,3
Salabostäder AB	16,4	13,4	13,4	8,1
Sala Silvergruva AB	-1,5	-1,8	-2,9	-1,4
Sala kommun	52,4	65,0	-36,4	-21,4

Årets resultat för den kommunala koncernen blev negativt för andra året i rad och uppgår för verksamhetsåret till -11,9 mnkr. Det redovisade resultatet orsakas främst av att intäkterna inte ökar i samma takt som kostnaderna samtidigt som den demografiska utvecklingen innebär att kostnader för utbildning, familjeomsorg samt äldreomsorg ökar.

Årets resultat kommunen

	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens				
- intäkter, mnkr	388,9	409,1	362,6	336,3
- kostnader, mnkr	-1 585,8	-1 590,0	-1 693,0	-1 690,4
Skatteintäkter och generella statsbidrag				
-mnkr	1 238	1 295	1 345	1 395
Årets resultat				
- mnkr	52,4	65,0	-36,4	-21,4
- per invånare, tkr	2,3	2,9	-1,6	-0,9

Årets resultat för den kommunala verksamheten är negativt och uppgår till -21,4 mnkr. Resultatet visar en svag förbättring jämfört med föregående år, men avviker trots det med -35,3 mnkr från budget.

Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 13 % sedan 2016 att jämföra med nettokostnadsökningen som

varit 19 % under samma period.

Det är främst Skolnämnden och Vård- och omsorgsnämndens verksamheter som inte klarat att hålla sina ramar, men även pensionskostnaderna har ökat kraftigt.

Koncernens investeringar, avskrivningar, låneskuld och finansiering

	2016	2017	2018	2019
Investeringsvolym, mnkr	124,1	134,4	399,9	478,6
Avskrivningar, mnkr	94,2	95,6	97,2	110,5
Låneskuld kreditinstitut, mnkr	1 109,3	1 008,1	1 195,0	1 555,8
Långfristiga skulder per invånare, tkr	47,9	43,3	52,7	68,9
Självfinansieringsgrad, %	126 %	163 %	32 %	27 %
Kassalikviditet, mnkr	171,9	153,6	95,1	103,6

Koncernens totala låneskuld har ökat kraftigt de senaste åren på grund av den höga investeringsvolymen och uppgår 2019 till 1 555,8 mnkr.

Kommunen har färdigställt en ny grundskola, förskola och idrottshall i Ransta och bygger även en ny grundskola i centrala Sala som beräknas vara färdigställd under 2020. Byggnation av en ny idrottshall har också slutförts under året på Lärkanområdet. Salabostäder har under året färdigställt två nya hyreshus i Kronparken med inflyttning i oktober 2019 och ett antal investeringar har gjorts i samband med ROT-projekt. Sala Heby Energi AB bygger om kraftvärmeverket.

Koncernens självfinansieringsgrad har minskat kraftigt under de senaste åren i och med den höga investeringsvolymen och uppgår nu till 27 %.

Kommunens investeringar, avskrivningar, låneskuld och finansiering

	2016	2017	2018	2019
Investeringsvolym, mnkr	109,5	89,4	264,4	246,1
Avskrivningar, mnkr	51,0	51,4	52,9	62,5
Låneskuld kreditinstitut, mnkr	251,0	237,0	420,0	655,0
Långfristiga skulder per invånare, tkr	12,3	11,4	19,2	29,5
Självfinansieringsgrad, %	95,1	107,8	5,8	6,4
Kassalikviditet, mnkr	86,6	99,2	55,9	80,1
Balanslikviditet, %	79	72	50	63
Tillgängliga medel, mnkr	139	151	116	143

De stora investeringsutgifterna och negativa resultatet för har under året inneburit behov av att låna ytterligare 260 mnkr.

Ett sätt att mäta kommunens betalningsförmåga på kort sikt är relationen omsättningstillgångar och kortfristiga skulder, den så kallade balanslikviditeten. Balanslikviditeten 2019 är 63 % vilket innebär att de kortfristiga skulderna är högre än omsättningstillgångarna.

Kommunen har en checkräkningskredit på 60 mnkr, vilket ökar förmågan att göra de löpande utbetalningarna.

Koncernens soliditet

	2016	2017	2018	2019
Soliditet	34 %	38 %	34 %	29 %
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser	11 %	16 %	14 %	13 %

Soliditeten visar den ekonomiska styrkan på lång sikt, ju högre soliditet desto stabilare är den ekonomiska styrkan på lång sikt. Soliditetsmättet visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Faktorer som påverkar soliditeten är resultatutvecklingen och tillgångarnas förändring.

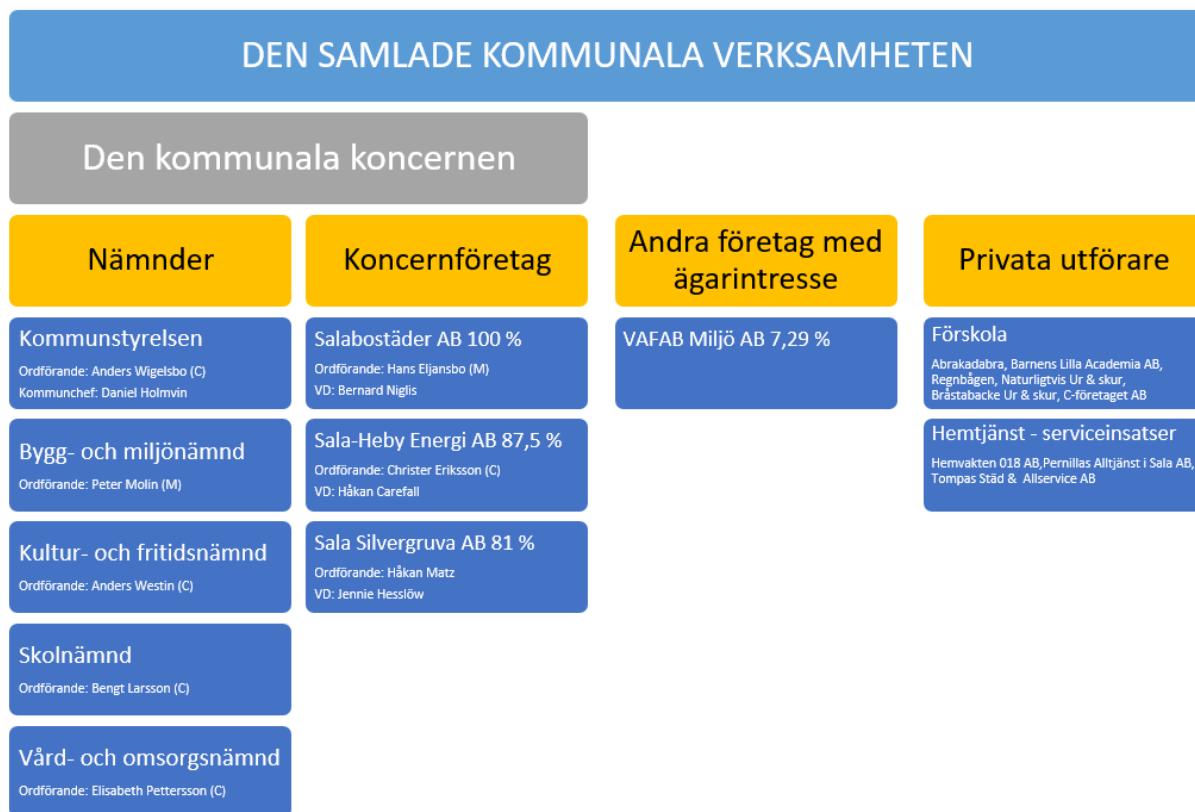
Koncernens soliditet har minskat under de senaste åren och är 29 % vid bokslutet. Orsaken till försämringen är den höga nyupplåningen de senaste åren och de negativa resultaten för koncernen de senaste två åren.

Kommunens soliditet

	2016	2017	2018	2019
Soliditet	53 %	57 %	48 %	40 %
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser	11 %	17 %	13 %	12 %

Kommunens soliditet sjunker med 8 procentenheter under 2019. Det beror på årets negativa resultat samt en ökad upplåning. Soliditeten uppgår till 40 % exklusive pensionsförpliktelser som ligger i ansvarsförbindelsen, och med den inräknad uppgår med den till 12 %.

Den kommunala koncernen

I kommunkoncernen bedrivs verksamhet i olika driftsformer för att servicen till kommuninvånarna ska vara så god som möjligt och utföras på effektivaste sätt.

I koncernen ingår kommunens nämnder, det helägda allmännyttiga bostadsbolaget Salabostäder AB (SaboAB) och det delägda energibolaget Sala-Heby Energi AB (SHEAB) som ägs tillsammans med Heby kommun. Sala Silvergruva AB (SSAB) är ett publikt företag, som bedriver verksamhet inom besöksnäringen, där Sala kommun är huvudägare. Kommunen har även ägarintressen i Vafab Miljö AB som sköter renhållningen. Kommunen anlitar också privata utförare på två väsentliga områden, förskola och hemtjänst samt ett antal privata utförare.

NÄMNDERNAS VERKSAMHETSANSVAR

Utdrag ur reglemente för respektive nämnd antaget 2014-12-15, där inget annat anges.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens uppgift är att förbereda och verkställa kommunfullmäktiges beslut samt ansvara för all verksamhet som inte faller under vård- och omsorgsnämnd, skolnämnd, kultur- och fritidsnämnd eller den myndighetsutövning som hör till bygg- och miljönämnden.

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över ekonomi och finanser samt ansvarar för att den kommunala verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att lagar och förordningar följs och att medlen används på ett ändamålsenligt sätt så att god ekonomisk hushållning upprätthålls.

I kommunstyrelsens uppdrag ingår ansvar för hela förvaltningsorganisationen och att vara arbetsgivare för densamma. Kommunstyrelsen ska bevaka att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande arbetsmiljölagstiftning.

Kommunstyrelsen fullgör kommunens förpliktelser som räddningsnämnd, krisledningsnämnd och arbetslöshetsnämnd.

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen eller annan relevant lagstiftning gäller bestämmelserna i detta reglemente samt av kommunfullmäktige antagna policydokument.

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den ansvarar för, samordnar, planerar och följer upp samtlig kommunal verksamhet och har ansvaret för den kommunala verksamhetens utveckling och den kommunala ekonomin.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

De kontor som sköter det dagliga arbetet kopplat till kommunstyrelsens verksamhetsansvar är: Medborgarkontor, Kontoret för hållbar tillväxt, Samhällsbyggnadskontor, Ekonomikontor, Personalkontor, Näringslivskontor och Räddningstjänst.

Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden är en myndighetsnämnd och fullgör kommunens uppgifter inom byggnadsväsendet, miljö- och hälsoskyddsområdet samt de övriga uppgifter som enligt lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom byggnadsväsendet samt miljö- och hälsoskyddsområdet.

Nämnden har informations- och rådgivningsansvar samt ansvarar för ärenden rörande bostadsanpassning. Nämnden fullgör kommunens myndighetsuppgifter inom ovan verksamheter som bland annat föreskrivs och regleras i följande lagstiftningar; Plan- och bygglagen, Miljöbalken, Livsmedelslagstiftning, Lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m., Alkohollagen och Tobakslagen.

Det dagliga arbetet kopplat till nämndens ansvar utförs av Bygg- och miljökontoret.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom områdena kultur och fritid och ska därvid arbeta för förverkligandet av de av kommunfullmäktige antagna målen inom verksamhetsområdet. Kultur- och fritidsnämnden har också till uppgift att, i den mån gällande författningar eller beslut av kommunfullmäktige ej föreskriver annat, med uppmärksamhet följa utvecklingen i de frågor som gäller kultur- och fritidsverksamhet i kommunen.

Det dagliga arbetet kopplat till Kultur- och fritidsnämndens ansvar utförs av kontoret Kultur och Fritid.

Skolnämnden

Skolnämnden fullgör kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn och vuxna enligt gällande skolförfattning och förordningar.

Skolnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter avseende; förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem och utbildning inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar såsom förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grundsärskola och gymnasiesärskola och kulturskola.

Det dagliga arbetet som hör till Skolnämndens verksamhetsansvar utförs av kontoret Barn och utbildning. Uppgifter som regleras i skollagstiftningen men fullgörs av KS är skolmältider, skolskjuts respektive elevresor och uppföljningsansvaret enligt Skollagen. Ett antal privata utförare bedriver förskoleverksamhet.

Vård- och omsorgsnämnden

Utdrag ur reglemente antaget 2019-03-25

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt lagar och förordningar inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården och har därvid ansvaret för; Individ- och familjeomsorg, Samordning av alkohol- och drogfrågor, Äldreomsorg, jämte kommunal hälso- och sjukvård samt hemsjukvård, Stöd och service enligt LSS till vissa personer med funktionsnedsättning.

Det dagliga arbete som hör till Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsansvar utförs av kontoret Vård och omsorg, samt privata LOV-företag.

Individnämnden

Utdrag ur reglemente antaget 2018-12-17

Individnämnden beslutar i ärenden som avser myndighetsutövning inom individ- och familjeomsorgen, äldreomsorgen och funktionsnedsättning enl LSS och annan lagstiftning samt yttrande till andra myndigheter i ärenden som avser enskilda.

Individnämnden ansvarar för socialjouren.

Överförmyndaren

Utdrag ur reglemente antaget 1997-11-27.

Överförmyndaren utövar tillsyn över förvaltarskap och godmanskap inom Sala kommun samt fullgör de övriga uppgifter som enligt lag eller författning åligger överförmyndaren.

Överförmyndaren skall själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden som faller inom överförmyndarens förvaltningsområde, med rätt att på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal, om inte fullmäktige bestämt annat.

Uppgifter enligt speciallagstiftning.

Överförmyndaren är registeransvarig för de personregister som överförmyndaren för i sin verksamhet och förfogar över.

Överförmyndaren ansvarar vidare för information till allmänheten om den egna verksamheten, regelreformer och regelförenkling inom det egna verksamhetsområdet.

Dagliga arbetet som hör till överförmyndarens verksamhetsansvar utförs av handläggare vid Västerås stad.

Revisionen

Utdrag ur reglemente antaget 2015-06-15.

Revisorerna och lekmanrevisorerna (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag.

Den övergripande revisionsuppgiften i kommuner och regioner är att granska om verksamheten följer fullmäktiges beslut och om verksamheten uppnår de politiska målen inom givna ekonomiska ramar.

En väsentlig uppgift är att främja arbetet med styrning och kontroll av verksamheten. Att vara revisor och lekmanrevisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten.

En gemensam förvaltning

Kommunen har en förvaltning, uppdelad i tolv kontor under 2019. Det är kontoren som sköter det dagliga arbetet. Förutom kontoren finns även Kommunrevisionen.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

OMVÄRLDSRISK

Svensk ekonomi närmar sig slutet på den starka tillväxt som lett till högkonjunktur. Toppen på högkonjunkturen har nu passerats och vi går in i en normalkonjunktur. Arbetsmarknaden är dock fortsatt stark och ekonomin har drivits av en stark internationell tillväxt som tillsammans med en försvagad krona påverkat svensk exportindustri positivt. Det kraftigt ökande bostadsbyggandet har varit en stark injektion i den svenska ekonomin men byggandet har nu gått in i en betydligt långsammare fas.

Den globala tillväxten växlar ner till ett långsammare tempo, BNP beräknas öka med 1,0 procent 2019 och 1,2 procent 2020. Den viktigaste faktorn för kommunernas och landstingens skatteintäkter, utvecklingen av arbetade timmar, ser ut att vara svag kommande år. Sysselsättningen har ökat snabbare än under tidigare konjunkturuppgångar. Både arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgraden är uppe i de högsta nivåerna sedan före finanskrisen. Det gör att det kan vara svårt att ytterligare höja arbetskraftsutbudet.

Kommunernas ekonomi har under de senaste åren varit mycket stark och orsakerna till det är den snabba ökningen av skatteintäkter, stora intäkter från rea- och exploateringsvinster, positivt finansnetto och omfattande ersättningar från staten för flyktingmottagandet. I takt med att dessa intäkter minskar har kommunernas ekonomi försämrats. Sedan 2010 har kostnaderna ökat med i snitt 4,5 procent per år i löpande priser vilket ger en ökningstakt på 1,8 procent per år i fasta priser

De ekonomiska utmaningarna börjar visa sig i många kommuner, inte minst inom Individ och familjeomsorgen där bland annat effekterna av bostadsbristen och statens minskade ersättningar för ensamkommande har lett till att det senaste årets snabba kostnadsutveckling slagit igenom i budgetunderskott.

Kommande år ligger det demografiska trycket kvar på en hög nivå. Om kostnaderna ökar i takt med demografin till 2022 skulle kommunerna behöva genomföra åtgärder så som nya arbetssätt och arbetsmetoder motsvarande 31 miljarder, utan höjda statsbidrag.

SKATTEUNDERLAG

År 2019 stagnerade konjunkturen och ökningen av arbetade timmar upphörde vilket hade en återhållande effekt på skatteunderlaget. Slutavräkningen för 2018 samt prognosen för slutavräkning 2019 är båda negativa. 2018 års uppräkningsfaktor i budgeten uppgick till 4,0% men utfallet blev 3,72%. 2019 har man räknat med 3,9% men pro-

gnosen är nu 3,2% vilket innebär en minskad skatteintäkt med -481 kr per invånare.

DEMOGRAFISK UTVECKLING

För Sala kommunkoncerns del är det demografiska trycket på samma nivå som riket, dvs en ökning av unga och äldre och en minskad andel i arbetsför ålder. Den faktiska befolkningsökningen 2019 är inte i nivå med den budgeterade vilket innebär minskade intäkter från skatter och statsbidrag det kommande året.

Det demografiska trycket får också en effekt på den kommunala verksamheten i och med att behovet av insatser ökar kraftigt framförallt inom äldreomsorgen. En utökning av verksamhet kräver också personalresurser vilket är en brist redan i dagsläget. En noggrann planering av lokalnyttjandet och personalresurserna kommer vara än mer nödvändig för att upprätthålla kvaliteten. Digitaliseringens möjligheter behöver också utredas och tas tillvara.

ARBETSMARKNAD

Den totala arbetslösheten i åldersgruppen 18-64 år var 2019, enligt uppgift i databasen Kolada, i Sala kommun 6,2 % vilket är en minskning med 0,2 procentenheter i jämförelse med året innan. För riket som helhet uppgick arbetslösheten till 5,7 %.

Arbetslösheten bland ungdomar i åldersgruppen 16-24 år sjönk under 2019 med 0,5 procentenheter till 6,2 %, att jämföra med rikets 4,3 %.

Med den prognosticerade lågkonjunkturen beräknas arbetslösheten öka ytterligare de kommande åren.

BOSTADSMARKNAD

Under året färdigställde Salabostäder AB 80 lägenheter i Kronparken, som samtliga är uthyrda.

Under 2019 har Kvarteret Råven på Ångshagen börjat byggas ut. Kvarteret kommer att omfatta 37 nya hushåll, samtliga tomter har bokats.

FINANSIELL RISK

Behovet av investeringar är stort i hela koncernen och självfinansieringsgraden sjunker. Skuldsättningen ökar vilket också innebär att ränterisken ökar. En räntehöjning på 1 % innebär för kommunen en kostnadsökning motsvarande ca 6,5 mnkr per år beräknat på nuvarande låneskuld och för koncernen som helhet ca 15 mnkr. Under 2019 har en rutin om investeringsprövningar med startbesked införts i kommunen. Ett arbete för att utar-

beta en ny finanspolicy pågår och de finansiella målen behöver även ses över.

Borgensåtagande

Kommunens borgensåtagande uppgår totalt till 714 mnkr vilket innebär en ökning med 88 mnkr i jämförelse med föregående år.

Under året har beslut fattats om att utöka borgensramen för Sala Heby Energi AB med 158 mnkr. Den totala beviljade borgensramen uppgår nu till 1 208 mnkr varav 714 mnkr utnyttjas.

Borgensåtaganden medför alltid en risk och därför bör kommunen ha god kontroll över de bolag som borgensåtagandet avser. Risken som sammanhänger med kommunens borgensåtaganden bedöms som liten.

PENSIONER

Koncernens pensionsförpliktelser (inkl löneskatt)

Mnkr	2016	2017	2018	2019
Avsättning pensioner	48,4	44,6	50,9	54,3
Ansvarsförbindelser	543,3	518,8	508,5	484,3
Finansiella placeringar	5,3	4,7	4,6	5,2
Summa	597,0	568,1	564,0	543,8

Kommunkoncernen har ett omfattande pensionsåtagande uppgående till 543,8 mnkr.

Kommunens pensionsförpliktelser (inkl löneskatt)

Mnkr	2016	2017	2018	2019
Avsättning pensioner	41,9	38,7	45,2	48,0
Ansvarsförbindelser	543,3	518,8	507,7	483,5
Finansiella placeringar	-	-	-	-
Summa	582,3	557,5	552,8	531,5

Kommunen har förutom den del som redovisas i balansräkningen ett stort åtagande för pensioner vilket redovisas som ansvarsförbindelse. De totala pensionsförpliktelserna för kommunens anställda uppgår 2019 till 531,5 mnkr. Under avsättningar redovisas kompletterande ålderspension samt garanti- och visstidspensioner, 48 mnkr. Avsättningar och ansvarsförbindelsen värdesäkras genom indexuppräknings. Då kommunen inte har några förvaltade pensionsmedel så återlämnas den totala pensionsförpliktelsen 531,5 mnkr.

Kommunens pensionskostnader (inkl löneskatt)

Mnkr	2016	2017	2018	2019
Individuell del	40,3	42,2	46,6	48,0
Förändring avsatt till pensioner	2,2	-3,1	6,4	2,8
Pensionsutbetalningar	32,1	35,8	48,3	61,8
Summa	74,5	74,8	101,3	112,6

Den individuella delen som utbetalas till medarbetarna att förvalta själva uppgår till 48 mnkr. I pensionsutbetalningarna på 61,8 mnkr ingår utbetalningar enligt ansvarsförbindelsen och försäkringspremie avseende kompletterande ålderspension. Från och med 2006 försäkras den kompletterande ålderspensionen. Även den intjänade pensionen från och med 1998 försäkras.

Händelser av väsentlig betydelse

Det svåra ekonomiska läge som präglat kommunen har påverkat arbetet under hela året. Kommunledningen har lagt ett stort fokus och arbete på att vidta åtgärder för att hålla en budget i balans under 2019 och att ge kontinuerlig information och beslutsunderlag till kommunstyrelsen.

Året har präglats av stora investeringsprojekt såsom Vallaskolan, färdigställande av idrottshallen på Lärkan, utredning av nya Åkraskolan och reparationer i simhallen. Under året har beslut fattats om att en ny skola ska byggas på Åkra-området.

Sala kommuns behov av kompetens är stort och befintlig kompetens behöver tryggas. Bristen på utbildad personal märks dock inom de flesta områden, Heltid som norm ses som en del av lösningen. Processen för "rätt till heltid" (utifrån kommunstyrelsens beslut och huvudöverenskommelsen (HÖK 16) med fackförbundet Kommunal) har pågått under hela året och från hösten 2019 innefattas alla kommunens verksamheter. Alla nyanställda får heltidstjänster. Alla deltidsanställda ska erbjudas heltidsarbete.

Brist på arbetskraft med rätt kompetens är även ett stort tillväxthinder för våra företag och vår kommun. Den dialog och samverkan som vi deltagit i på lokal, regional och nationell nivå är av stor betydelse och är en del av näringslivsarbetet inom kommunen.

Företagslotsfunktionen har successivt genererat i goda effektiva interna ärendeprocesser vad gäller nyetableringar och våra befintliga företagens ärenden. Ett stort intresse för etableringar har satt fokus på att ta fram planlagd mark. Näringslivskontoret har i samverkan med Plan och utveckling hanterat ett 50-tal förfrågningar om etablering och expansion i ärenden gällande mark och exploatering. Upphandlingsfunktionen har under året haft en fortsatt mycket stor volym.

De tomter som tagits fram på Ångshagen för försäljning har samtliga bokats.

Under året har Arbetsmarknadsenheten och Enheten för Vuxnas lärande brutits ur från VoO respektive BoU för att tillsammans med miljökontoret och näringslivskontoret och ett antal andra enheter bilda det nya kontoret, Kontoret för hållbar tillväxt. Integrationsenheten har också upphört som egen enhet och sorterar numera under Arbetsmarknadsenheten.

Övertagande av alkoholtillsyn från Heby kommun skedde 1 maj. En ny tobakslag infördes 1 juli vilket har inneburit ny taxa för tillstånd och tillsyn för tobak.

Överförmyndarverksamheten har ingått ett samverkansavtal med Västerås stad, vilket inneburit att verksamheten flyttats till Västerås från den 1 september.

Genom kommunens satsning på kultur och fritid har kontorets totala verksamhet ökat i och med slutförande av två

fullstora idrottshallar. Därav en med tillhörande bibliotek med "Mer öppet" funktion samt en med läktare, café, konferenslokal samt ny entré till anläggningen på Lärkans sportfält. Vid ny- och ombyggnation på kommunala lokaler är målet att avsätta 1% av den totala byggnadskostnaden för konstnärlig gestaltning.

En förändrad biblioteksservice i Möklinta har genomförts för att bedriva en kvalitativ biblioteksservice på landsbygden. Bokbussen erbjuder en större flexibilitet och närvaro för att nå fler med läsning, information och stimulans än vad som tidigare tillhandahållits.

Projektet kring införandet av e-tjänsteplattformen Open e-plattform och 20-talet digitala tjänster är lanserade. Införande av nytt intranät är påbörjat.

Fortsatt utveckling av innehåll, tillgänglighet och funktionalitet för webben Sala.se. Digitalisering av lönebesked, för ca 3000 löner, har genomförts, vilket leder till en effektivare hantering, minskad kostnad och är även positivt för miljön, då utskick av lönespecifikationer i pappersform slopats.

Efterfrågan på vård- och omsorgsinsatser inom samtliga områden har fortsatt att öka. Inom äldreomsorgen finns ökningen såväl inom hemsjukvården/rehabiliteringen som inom Särskilt boende (SÄBO). Inom FO är det ett fortsatt ökat behov av insatser, framförallt inom daglig verksamhet.

De senaste årens starka inflyttning av främst grundskoleelever har avstannat, vilket har skapat visst andrum i en ansträngd organisation.

Bristen på förskoleplatser var påtaglig även under våren 2019. Genom att påskynda öppnandet av delar av förskolan Gärdesta III med fyra avdelningar och genom överenskommelser med vårdnadshavare, kunde den akuta platsbristen lindras.

Under 2019 öppnade den nybyggda skolan och förskolan i Ransta.

Gymnasieskolorna i Sala har en bra utveckling och lockar allt större andel Salaelever att studera på hemorten.

Årets blöta sommar/höst och milda vinter med nederbörd har gett ett välkommet tillskott på grundvattnet utifrån de senaste årens låga nivåer.

Salabostäder AB har byggt två nya hyresfastigheter i Kronparken. Underhåll och renovering har genomförts i flera bostadsområden.

Sala-Heby Energi AB har påbörjat renoveringen av kraftvärmeverket. Fjärrvärmenät i har byggts i Ransta och värmeanläggningen har solceller på taket. Under året har det varit en stor efterfrågan på installation av soleanläggningar.

Sala Silvergruva AB har under året öppnat för bokning av visningar online.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

KOMMUNENS STYRMODELL

De kommunala bolagen styrs via ägardirektiv som beslutas av kommunfullmäktige. Det finns inga kommunala mål beslutade som omfattar bolagen.

Kommunfullmäktiges vision av hur kommunen skall utvecklas är utgångspunkten för målstyrningsprocessen. Utifrån visionen beslutar fullmäktige om budget och plan för den treåriga planperioden.

Budget

Budgetdokumentet innehåller de ekonomiska ramarna för nämnderna och de mål som fullmäktige vill att kommunen skall uppnå de kommande tre åren. Arbetet med att ta fram budgeten påbörjas med att ett budgetdirektiv beslutas. Kommunstyrelsens budgetberedning har sedan planeringsmöten med nämnderna. Då görs genomgångar av de planeringsunderlag som nämnderna tagit fram. Fullmäktige fattar därefter budgetbeslut under hösten.

Verksamhetsplan

I verksamhetsplanerna beskriver sedan nämnderna hur ramarna fördelas och hur den egna verksamheten ska bidra till att uppfylla fullmäktiges uppsatta mål.

De politiska målen är formulerade och grupperade utifrån fyra perspektiv: *Hållbart samhälle, Medborgare, Medarbetare och Ekonomi.*

Mätbara mål är ett viktigt krav för att målen ska kunna följas upp. Mätbarheten åstadkoms med hjälp av så kallade indikatorer. Indikatorn visar hur väl målet är uppnått. Indikatorerna kan vara kommunövergripande eller nämndspecifika. Ofta krävs det flera indikatorer för att kunna avgöra om kommunen närmar sig det uppsatta målet. Om den politiska målsättningen inte kan mätas i form av en indikator ska den istället formuleras som en inriktning, fullmäktige kan då ge nämnderna direkta uppdrag.

Ansvarsområde, åtgärder och indikatorer är angivna i nämndernas respektive verksamhetsplaner. Nämnderna skall även ange de aktiviteter som kortfattat talar om vilka åtgärder nämnden planerar att genomföra för att uppnå målsättningarna.

Bokslut

Bokslutet redovisar årligen en samlad redogörelse för *God ekonomisk hushållning*. Där görs en sammanvägning av det ekonomiska resultatet samt hur väl målen har uppfyllts.

Uppföljningar under året

Under året har fem månadsuppföljningar och en delårsrapport tagits fram där drifts- och investeringsredovisningen följs upp.

Internkontroll

Internkontrollen syftar till att säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, en tillförlitlig rapportering och information om verksamheten samt efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m. Nämndernas beslutade internkontrollplaner har följts upp i delårsrapporten och resultatet av den interna kontrollplanen rapporteras till KS i samband med årsredovisningen, se bilaga 'Nämndernas internkontroll 2019'.

Under året har en ny modell för internkontroll arbetats fram och använts för att upprätta internkontrollplanerna inför 2020. Modellen lyfter fram det arbetet med riskanalysen vid framtagandet av kontrollpunkterna.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunens resurser ska användas så att god ekonomisk hushållning nås ur såväl ett finansiellt perspektiv som ur ett verksamhetsperspektiv.

God ekonomisk hushållning skapas genom att kommunens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnads-effektivt sätt. Den kommunala servicen ska infrå kommun-innevånarnas behov och förväntningar. Varje generation bör bära kostnaderna för den service den beslutar om och konsumerar.

För att säkerställa god ekonomisk hushållning ska finansiella mål och verksamhetsmål definieras och följas upp. Kommunen har uppnått god ekonomisk hushållning när målen sammantaget visar på en god måluppfyllelse i årsbokslutet.

I det årliga budgetdokumentet fastställer kommunfullmäktige kommunövergripande mål i fyra perspektiv; hållbart samhälle, medborgare, medarbetare och ekonomi. Målen är kommungemensamma och gäller dels för kommunen som helhet och dels för samtliga nämnder. För varje mål sätts målandikatorer som ska mäta måluppfyllelsen på ett tydligt sätt. Måltextern för samtliga perspektiv finns i dokumentet Budget 2019 Plan 2020-2021.

I bilagan 'Nämndernas verksamhetsberättelser' finns respektive nämnds resultatvärdering av sina mål och aktiviteter som skall bidra till att uppnå nedanstående mål.

I bilagan 'Indikatorsammanställning 2019' redovisas samtliga indikatorer som använts för att göra bedömningen av måluppfyllelsen.

MÅLUPPFYLLELSE

Bedömningen om kommunen uppnår god ekonomisk hushållning ska göras genom en helhetsbedömning av måluppfyllelsen för samtliga perspektiv.

I perspektivet 'Hållbart samhälle' pekar indikatorerna på delvis måluppfyllelse för samtliga delmål. Antalet invånare ökar och så även andelen miljöbilar i organisationen om åtta marginellt. Övriga indikatorer visar däremot försämrade resultat.

I perspektivet 'Medborgare' mäts måluppfyllelsen i två av delmålen i SCB:S medborgarundersökning, vilken senast genomfördes under hösten 2018 och där nåddes målsättningen. Delmålet 'God service av hög kvalitet' mäts med indikatorer kopplade till Vård och Omsorg samt Barn och Utbildning. Dessa indikatorer pekar mot att målet delvis uppnås, vilket också blir den samlade bedömningen av perspektivets måluppfyllelse.

Två av delmålen i perspektivet 'Medarbetare', mäts i medarbetarenkät som genomfördes under året. I dessa delmål nåddes de uppsatta målen. Delmålet 'Trygg, säker och utvecklande arbetsmiljö' når inte de uppsatta målvärdena och därmed blir perspektivets mål delvis uppfyllda.

I perspektivet 'Ekonomi' når ett av delmålen, 'Ökningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen' den uppsatta indikatorn. De övriga gör det dock inte och den samlade bedömningen av perspektivet blir att målen inte nås.

Den sammantagna bedömningen av indikatormätningen är att målen delvis kommer uppfyllas för samtliga perspektiv som mäter verksamheten. För perspektivet ekonomi blir endast delmålet om nettokostnadsökningen i förhållande till skatteintäkter och bidrag uppfyllt. Nettokostnadsökningen är trots det betydligt högre än vad som budgeterats och det gör att helhetsbedömningen blir därmed att kommunen inte har god ekonomisk hushållning.

Perspektivet Hållbart samhälle:

Sala är en attraktiv kommun med livskraft i hela kommunen när:

Mål	Måluppfyllelse
-Kommunen är växande	Målet är delvis uppfyllt
-Kommunen har en långsiktigt social hållbar utveckling	Målet är delvis uppfyllt
-Kommunen har en långsiktig miljömässigt hållbar utveckling	Målet är delvis uppfyllt

Målsättningarna inom detta perspektiv täcker tillväxt, samhällsplanering, samt en hållbar utveckling socialt och miljömässigt.

Beträffande målsättningen "Ett växande Sala" som täcker in tillväxt och samhällsplanering kan en förbättrad måluppfyllelse jämfört med föregående år konstateras på flera indikatorer. Befolkningen ökade med 185 personer, utvecklingen har varit positiv sedan 2009. Sala har däremot försämrat sin placering i Svenskt näringslivs ranking av företagsklimatet med 26 platser vilket motsvarar ca -11 %.

Den socialt hållbara utvecklingen följs upp genom medborgarundersökning genomförd av SCB vartannat år samt Salas placering på "Fokus" ranking. Det sammanfattande betygsindexet (Nöjd-Region-Index, NRI) för hur Salaborna upplever Sala som en kommun att leva och bo på har förbättrats i 2018-års mätning, dock inte tillräckligt för att nå måluppfyllelse. Rankningen på "Fokus" har försämrats med 66 placeringar, dock har mätningen förändrats till viss del. Resultatet av SCB-mätningen ska analyseras och brytas ner i delaktiviteter. Områden att prioritera enligt mätningen är trygghet och bostäder.

Delmålet gällande långsiktig miljömässigt hållbar utveckling är delvis uppfyllt. Andelen ekologiska livsmedel som köps in och andelen av hushållsavfall som återvinns minskar.

Kommunorganisationens andel miljöbilar uppgår nu till 54,3 % och antalet resor med kollektivtrafik (buss) ökar med 12,5 %. Avgiftsfri buss erbjuds från april 2018 i avsikt att öka resandet, minska miljöbelastningen och samtidigt öka tillgängligheten.

Helhetsbedömningen av perspektivet är att målsättningarna delvis har uppnåtts.

Nämndernas bidrag till måluppfyllelsen:

Sala är en attraktiv kommun med livskraft i hela kommunen:

Målsättningar:	Ett växande Sala	En långsiktig socialt hållbar utveckling	En långsiktig miljömässig utveckling
Kommunstyrelse	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt
Kultur- och fritidsnämnd	Inget mål	Inget mål	Inget mål
Skolnämnd	Delvis uppfyllt	Inget mål	Inget mål
Vård- och omsorgsnämnd	Inget mål	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt

Perspektivet Medborgare

Sala är en kommun med bra service och hög kvalitet i sina tjänster när:

Mål	Måluppfyllelse
-Kommunen har nöjda medborgare och brukare	Målet är uppfyllt
-Kommunen har en god service av hög kvalitet	Målet är delvis uppfyllt
-Kommunens medborgare kan påverka och har inflytande	Målet är uppfyllt

Målsättningarna för perspektivet fångas genom tre olika mål. Två av dessa, "Nöjda medborgare och brukare", samt "Påverkan och inflytande för kommunens medborgare" är attitydundersökningar som mäts genom SCB:s medborgarundersökningar som görs vartannat år. Måluppfyllelsen är bedömd utifrån mätningen som gjordes hösten 2018 och det sammanfattande betyget i Nöjd-Medborgar-Index (NMI) är förbättrat och målet uppnås.

Även betygsindexet (Nöjd-Inflytande-Index, NII) som visar hur nöjda medborgarna är med möjligheterna till inflytande når det satta målet.

Det är främst förbättringar inom verksamheterna gator och vägar, äldreomsorgen, miljöarbete, grundskolan och gymnasieskolan samt frågeområdena påverkan och inflytande som kan höja helhetsbetygen i NMI och NII ytterligare.

Målet "God service av hög kvalitet" mäts genom två olika områden, vård och omsorg samt grundskolan.

För grundskolans del mäts andelen elever som lämnar grundskolan med behörighet att söka gymnasieskola. Målsättningen här är att andelen skall öka, vilket dock inte skett.

Inom vård och omsorg följs målsättningen upp genom målen "Brukarna får rätt insatser vid rätt tidpunkt av kompetent personal" vilket delvis uppnås samt "Barn, ungdomar och vuxna får sina individuella behov av stödinsatser tillgodosedda i sin hemmiljö. Målen bedöms genom flera underindikatorer som redovisas i indikatorbilagan.

Helhetsbedömningen av perspektivet är att målsättningarna delvis har uppnåtts.

Nämndernas bidrag till måluppfyllelsen:

Sala är en kommun med bra service och hög kvalitet i sina tjänster när:

Målsättningar:	Nöjda medborgare och brukare	God service av hög kvalitet	Påverkan och inflytande för kommunen medborgare
Kommunstyrelse	Delvis uppfyllt	Uppfyllt	Delvis uppfyllt
Kultur- och fritidsnämnd	Inte uppfyllt	Ingen mätning	Inget mål
Skolnämnd	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt	Inget mål
Vård- och omsorgsnämnd	Uppfyllt	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt

Perspektivet Medarbetare

Sala kommun är en attraktiv arbetsgivare när:

Mål	Måluppfyllelse
-Kommunen har en trygg, säker och utvecklande arbetsmiljö.	Målet är inte uppfyllt
-Medarbetarna har delaktighet och inflytande	Målet är uppfyllt
-Kommunen har ett tydligt och bra ledarskap	Målet är uppfyllt

Målet "trygg säker och utvecklande arbetsmiljö" följs upp genom att mäta sjukfrånvaro samt rapportering av skador, olycksfall och brott.

Sjukfrånvaron har minskat till 6,7 % jämfört med 6,8 % föregående år. Det räcker dock inte för att klara målsättningen som är att den ska understiga 5 %.

Tillbudsrapporteringen visar att andelen skador, olycksfall och brott nu uppgår till 55 % av antalet registreringar. Målsättningen är att andelen ska minska till 50 %. Ambitionen är att uppmärksamma tillbud tidigt och därigenom arbeta förebyggande så att andelen skador, olycksfall och brott minskar.

Inom Vård och omsorg arbetar många enheter för att hitta flexibla scheman där personalen får möjlighet att påverka sina arbetstider.

Till målen kring "Delaktighet och inflytande" och "Tydligt och bra ledarskap" hämtas indikatorerna från medarbetarundersökning som görs vart tredje år. Undersökningen gjordes under året och de uppsatta indikatorerna nåddes.

Helhetsbedömningen av perspektivet är att målsättningen delvis uppnås.

Nämndernas bidrag till måluppfyllelsen:

Sala är en attraktiv arbetsgivare när:

Målsättningar:	Trygg, säker och utvecklande arbetsmiljö	Delaktighet och inflytande för medarbetarna	Tydligt och bra ledarskap
Kommunstyrelse	Delvis uppfyllt	Uppfyllt	Delvis uppfyllt
Kultur- och fritidsnämnd	Uppfyllt	Uppfyllt	Inget mål
Skolnämnd	Inget mål	Inget mål	Delvis uppfyllt
Vård- och omsorgsnämnd	Inte uppfyllt	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt

Perspektivet Ekonomi

Sala har en hållbar ekonomisk utveckling när:

Mål – indikatorer	Måluppfyllelse
Årets resultat uppgår till minst 1 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	Målet är inte uppfyllt
Ökningen av skatteintäkter, statsbidrag, utjämning är större än nettokostnadsökningen	Målet är uppfyllt
Nämnderna bedriver verksamheten inom beslutade anslag	Målet är inte uppfyllt
Styrelse/nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet	Målet är inte uppfyllt

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2019 beslutat att årets resultat ska uppgå till minst 1 % av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning. Delmålet uppfylldes inte då resultatet är negativt och uppgår till -1,5 %.

Kommunfullmäktige har också beslutat att ökningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen. Nettokostnadsökningen är 2,4 % och ökningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning uppgår till 3,7 %. Delmålet uppfylls därmed.

Kommunfullmäktige har även beslutat att nämnderna sammantaget ska bedriva verksamheten inom beslutade

anslag. Sammantaget redovisar nämnderna ett underskott på -41 mnkr. Delmålet uppfylls inte.

Nämnderna ska också se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet. Bokslutet visar att andelen externa intäkter i förhållande till externa kostnader minskar. Delmålet uppfylls inte.

Endast ett av de fyra finansiella delmålen uppfylls. Sammantaget görs bedömningen att kommunen ur ett finansiellt perspektiv inte har uppnått god ekonomisk hushållning.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Kommunkoncernen gör ett negativt resultat för andra året i rad. Årets resultat -11,9 mnkr.

Salabostäder AB och Sala-Heby Energi AB redovisar positiva resultat medan Sala Silvergruva AB och kommunen redovisar negativa resultat. Kommunens resultat för 2019 är -21,4 mnkr, vilket bidrar starkt till det negativa koncernresultatet.

Kommunens resultat och ekonomisk ställning

Redan under 2018 redovisade kommunen ett underskott och en ekonomisk kontroll- och åtgärdsplan beslutades av KS. I budgetarbetet inför 2019 stod nämnderna inför stora utmaningar för att få budgeten i balans. Ett antal besparingsåtgärder togs fram av respektive nämnd för att klara uppdraget. Under 2019 har den beslutade kontroll- och åtgärdsplanen följts upp vid varje KS sammanträde. Planen reviderades i juni 2019 och ett antal tilläggsbeslut har fattats under året.

Ett antal händelser av engångskaraktär har uppstått under året, dessutom har fler av de beslutade åtgärderna inte hunnit få full effekt vilket har påverkat resultatet negativt.

Under hela året har ett underskott prognostiserats, redan den första uppföljningen som gjordes per 31 mars visade prognosen -16,7 mnkr. De prognostiserade underskotten har sedan stadigt ökat, delårsprognosen visade -41,4 mnkr. I bokslutet redovisar nämnderna sammantaget ett negativt resultat på -41 mnkr och finansförvaltningen ett positivt resultat på 5,7 mnkr. Totalt summerar det ihop till en budgetavvikelse på -35,3 mnkr och ett negativt resultat på -21,4 mnkr, en väsentlig förbättring jämfört med prognosen i delårsrapporten.

Förbättringen av resultatet i jämförelse med delårsprognosen har många olika orsaker, Kommunstyrelsen har lägre kostnader för underhåll samt lägre kostnader för snöröjning och uppvärmning. För Vård- och omsorgsnämndens del har vidtagna besparingsåtgärder haft märkbar effekt i slutet av året, sjukfrånvaron har minskat och en större andel godkända återsökningar från Migrationsverket har inneburit högre intäkter än prognos. För Skolnämnden

består avvikelsen av minskade bidrag från Migrationsverket, interkommunala intäkter och kostnader, ökade hyres och städkostnader samt ökade licenskostnader.

Externa kostnader och intäkter

Externa bruttokostnader

Mnkr	2018	2019	Förändring
Personalkostnader o soc avgifter	1 054,7	1 057,4	0,3%
Pensionskostnader inkl särskild löneskatt	99,1	109,7	10,7%
Inköp anläggningstillg o underhållsmaterial	17,1	11,9	-30,2%
Bränsle, energi och vatten	33,3	33,3	0,0%
Köp av huvudverksamhet	158,8	154,3	-2,8%
Övriga tjänster	140,0	123,0	-12,1%
Lokal- och markhyror	31,7	42,2	33,3%
Lämnade bidrag	49,6	51,2	3,2%
Övriga kostnader	108,7	107,2	-1,4%
Summa	1 693,0	1 690,4	-0,2%

De externa bruttokostnaderna har minskat med -0,2 % jämfört med föregående år. Personalkostnader och sociala avgifter som står för 63 % av de totala bruttokostnaderna uppgick till 1 057,4 mnkr och är i princip oförändrad jämfört med föregående år. Antalet anställda har minskat och utfallet av lönerrevisionen slutade på 2,01 %.

Pensionskostnaderna har för andra året i rad ökat kraftigt. Kostnaderna för inköp av anläggningstillgångar och underhållsmaterial samt övriga tjänster har minskat med 14 % då det har saknats upphandlade ramavtal inom byggentreprenad.

Externa lokal- och markhyror har ökat kraftigt. Fler hyresobjekt har tillkommit, bl a helårseffekt för Gärdesta modulskola, Kulturskolan och Folkets park. Ombyggnationen av Bergmästaren har inneburit ökad hyreskostnader.

Externa bruttointäkter

Mnkr	2018	2019	Förändring
Försäljningsintäkter	28,7	29,6	3,2%
Taxor, avgifter, ersättningar	66,7	68,1	2,2%
Hyror och arrenden	25,9	27,1	4,5%
Bidrag	154,1	138,6	-10,0%
Försäljning verksamhet o entr.	74,7	66,2	-11,4%
Försäljn anläggningstillgångar	12,3	1,5	-87,7%
Försäljn exploateringsfastigheter	0,3	5,1	1957,6%
Summa	362,6	336,3	-7,2%

De externa bruttointäkterna har minskat med -7,2 % jämfört med föregående år. Bidragen som utgör 41 % av de totala intäkterna har minskat med -10 %. Bidragen från staten som innefattar både riktade statsbidrag och ersättningar från Migrationsverket

har minskat med 18,5 mnkr, medan bidragen från EU har ökat med 3,9 mnkr.

Intäkterna för försäljning av verksamhet har sjunkit med -11,4 %, merparten kopplas till minskade intäkter för interkommunala ersättningar.

Exploateringsintäkter har erhållits för tomter på kvarteret Råven samt industritomt på Fridhem.

Verksamhetens nettokostnader

Kommunstyrelsen redovisar sammantaget +0,4 mnkr. **Samhällsbyggnadskontoret** redovisar ett underskott på -7 mnkr. Underskottet uppstår till största delen inom Fastighetsenheten och Plan- och utvecklingsenheten.

Inom Fastighetsenheten har kostnader kopplade till rivning och utrantering av skola och förskola i Ransta och nedskrivning av del av Åkraskolan som inte längre används i verksamheten bidragit till underskottet. Driftkostnaderna har minskat till följd av att upphandlade årsentreprenörer saknas. Detta i kombination med stor återhållsamhet i övrigt ger en total besparing som håller underskottet nere. Plan- och utvecklingsenheten belastas med en oförutsedd saneringskostnad på 10 mnkr för kvarteret Löparen. Högre exploateringsintäkter än budgeterat gör att underskottet reduceras.

Ekonomikontorets underskott kopplas till en upphandlings-skadeavgift som utdömts i och med en otillåten direktupphandling.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett överskott på +1 mnkr. Merparten av överskottet uppstår på grund av lägre hyreskostnader än budgeterat.

Skolnämnden avviker negativt från budget med -29,9 mnkr. Det är i huvudsak personalkostnader (avvecklingskostnader), hyra för Åkra modulskola, måltidskostnader samt minskade intäkter som påverkar resultatet negativt. De externa intäkterna ökar, tack vare riktade statsbidrag som tillkommit, men som samtidigt genererar en ökad kostnadsvolym för bland annat personal. På samma gång fortsätter statsbidrag från Migrationsverket att minska. Skolnämndens ram 2019 ökar med 2,4 % jämfört med föregående års ram. Den är dock 0,46 % lägre än utfall 2018. Stora besparingsåtgärder har beslutats i Skolnämnden i samband med budgetarbetet inför 2019.

Vård- och omsorgsnämnden avviker negativt från budget med -13 mnkr. 2019.

Köp av huvudverksamhet överskrider sin budget på grund av att höga kostnader för externa placeringar. Personalkostnaderna innehåller även kostnader för placeringar i familjehem som har ökat på grund av ökat antal placeringar. Personalkostnaderna är också fortsatt höga inom äldreomsorgen. Interna kostnader avviker från budget främst på grund av förväntat lägre kostnader för lokaler, bilhyror och måltider inte fallit ut.

Vård- och omsorgsnämndens ram för 2019 är 1,14 % högre än ram 2018, men 5,32 % lägre än utfall 2018. Det innebar

att stora besparingsåtgärder beslutades i nämndens budgetarbete inför 2019.

Inom **Finansförvaltningen** redovisas främst reavinst och kostnader för pensioner och arbetsgivaravgifter. Kostnaderna täcks till största del av intäkter från nämnderna i form av internränta och internt po-pålägg som baseras på kommunens totala lönekostnader.

Under 2019 har pensionskostnaderna ökat kraftigt och överstiger budget med -25 mnkr. Delar täcks av att nettot av det erhållna po-pålägget och de faktiska arbetsgivaravgifterna är 12,8 mnkr större än budgeterat.

Då de budgeterade investeringarna inte fullt ut har genomförts har den för finansförvaltningen budgeterade intäkten för internränta blivit 4 mnkr lägre vilket delvis täcks av att en retroaktiv omtaxering av vissa verksamhetsfastigheter har genererat en intäkt på 2,6 mnkr. Av Kommunstyrelsens förfogande återstår 4,6 mnkr vid bokslutet och sammantaget slutar verksamhetens nettokostnader för Finansförvaltningen på -7,8 mnkr.

Resultaträkningens övriga poster

Skatteintäkter, statsbidrag, utjämning, finansnetto

Mnkr	2018	2019	Förändring
Skatteintäkter	998,6	1 030,6	3,2 %
Generella statsbidrag	346,5	364,4	5,2 %
Finansnetto	1,9	0,0	-100,0 %

Skatteintäkterna ökar med 3,2 % och de generella statsbidrag och utjämningen ökar med 5,2 %. Skatteintäkterna och statsbidragen visar en positiv budgetavvikelse med 9,7 mnkr. Finansnettot minskar till +/-0 men är 3,8 mnkr bättre än budgeterat.

Investeringar

Nettoinvesteringarna var ursprungligen budgeterade till 285,6 mnkr. Budgeten har sedan kompletterats med tilläggsanslag från bokslut 2018 på 44,8 mnkr. Totalt uppgår 2019 års investeringsbudget till 330,4 mnkr.

Årets investeringsnetto uppgår till 243,5 mnkr vilket innebär en budgetavvikelse på 26 %. I stort sett hela budgetavvikelsen kan kopplas till Samhällsbyggnadskontoret, främst fastighetsenheten och VA-verksamheten.

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att resultatet för varje enskilt år måste vara positivt, intäkterna ska vara högre än kostnaderna. Vid bedömningen av om balanskravet uppfyllts har årets resultat -21,4 mnkr justeras med samtliga realisationsvinster. Årets resultat enligt balanskravsutredningen uppgår till -22,9 mnkr vilket innebär att kommunen inte uppfyllt balanskravet. Enligt kommunallagen finns ett krav på återställande av det egna kapitalet inom 3 år.

Balanskravsutredning

Mnkr	2016	2017	2018	2019
Årets resultat enligt resultaträkning	52,4	65,0	-36,4	-21,4
Reducering av samtliga realisationsvinster	-1,2	-18,2	-12,2	-1,5
Justering för realisationsförluster med undantagsmöjlighet	-	-	2,2	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	51,2	46,8	-46,5	-22,9
Medel till/från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-
Årets balanskravsresultat	51,2	46,8	-46,5	-22,9

Det negativa resultatet för 2018 uppgick till -46,5 mnkr. 9,9 mnkr undantogs från återställande med hänvisning till synnerliga skäl och resterande -36,6 är budgeterat att återställas under 2020 och 2021. Det negativa resultatet från 2019 planeras att återställas i det budgeterade resultatet 2022.

Redovisning av ackumulerade negativa resultat

Mnkr	2019	2020	2021	2022
IB ack ej återställda negativa resultat	-36,6	-59,5	-41,2	-22,9
- varav från år 2018	-36,6	-36,6	-18,3	-
- varav från år 2019	-	-22,9	-22,9	-22,9
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-22,9			
Synnerliga skäl att inte återställa	-	-	-	-
Årets negativa balanskravsresultat att återställa	-22,9			
Budgeterat återställande		18,3	18,3	22,9
- varav från år 2018 (återställs senast 2021)		18,3	18,3	
- varav från år 2019 (återställs senast 2022)				22,9
UB ack ej återställda negativa balanskravsresultat	-59,5	-41,2	-22,9	0

RESULTATUTJÄMNINGSRESERV

Kommunfullmäktige fonderade 15,1 mnkr av 2013 års resultat till en resultatutjämningsreserv (RUR). Enligt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning som antagits av fullmäktige ska två kriterier vara uppfyllda för att kunna disponera RUR. Förändringen av årets underliggande skatteunderlag ska understiga den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren samt att balanskravsresultatet ska vara negativt. Enligt SKR:s cirkulär 20:08 är den årliga ökningen densamma som det tioåriga snittet 3,9%.

Väsentliga personalförhållanden

ANTAL MEDARBETARE

Totalt antal årsarbetare

	Koncernen		Kommunen	
	2018	2019	2018	2019
Tillsvidare	2 050	1 899	1 937	1 791
Visstidsanställda	167	243	161	237
Totalt	2 217	2 142	2 098	2 028

Antal årsarbetare i den kommunala koncernen per 31 december 2019 var 2 142 st, vilket är en minskning med 75 st i förhållande till 2018.

Den största minskningen finns inom kommunen och en stor anledning är den restriktiva hållningen till ny- och ersättningsrekrytering kopplad till det ekonomiskt ansträngda läget.

Fördelning mellan män och kvinnor, koncern (antal pers, ej årsarbetare)

	Kommun	SaboAB	SHEAB	SSAB	Summa
Kvinnor	1 658	17	17	22	1 714
Män	464	24	39	9	536
Summa	2 122	41	56	31	2 250

Antal anställda medarbetare per 31 december 2 250 personer. Inom koncernen arbetar 76 % kvinnor och 24 % män.

Sala kommun har stora kvinnodominerade arbetsplatser, främst inom vård och omsorg samt barn och utbildning. Totalt är 78 % av medarbetarna i kommunen kvinnor. Inom de kommunala bolagen är kvinnodominansen stor i Sala Silvergruva AB (SSAB), i Salabostäder AB (SaboAB) är andelen kvinnor 41 % och i Sala Heby Energi AB (SHEAB) 30 %.

Fördelning mellan män och kvinnor, kommun

Antal personer, ej årsarbetare	Barn och utbildning	Vård och omsorg	Övriga ¹	Summa
Kvinnor	680	746	232	1 658
Män	180	105	179	464
Summa	860	851	411	2 122

¹kontoren för näringsliv, samhällsbyggnad, bygg och miljö, medborgarkontor, kultur och fritid, räddningstjänst samt personal och ekonomi.

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid

	Koncernen		Kommunen	
	2018	2019	2018	2019
Sjukfrånvaro totalt i %	6,9	6,7	6,8	6,7
Sjukfrånvaro, > 60 dgr i % av totalt antal sjukskrivna	39,1	36,8	39,6	36,8
Sjukfrånvaro, kvinnor	4,4	7,7	7,5	7,0
Sjukfrånvaro, män	1,0	3,9	4,5	2,9
Sjukfrånvaro, 29 år eller yngre	7,7	7,7	7,8	8,1
Sjukfrånvaro, 30-49 år	6,7	6,1	7,4	6,6
Sjukfrånvaro, 50 år eller äldre	6,9	7,2	6,7	6,3

Sjukfrånvaron inom den kommunala koncernen 2019-12-31 visar en frånvaro på totalt 6,7 % av den sammanlagda ordinarie arbetstiden, vilket är en minskning med 0,2 % i förhållande till föregående år, 2018.

Sjukfrånvaron inom Sala kommun 2019-12-31 visar totalt 6,7 %, en minskning från föregående års mätning vid samma tillfälle med 0,1 %. Målet för sjukfrånvaron i Sala kommun är satt till fem procent eller lägre, vilket inte uppnått sedan 2014.

Långtidssjukfrånvaron, längre än 60 dagar, har minskat med 2,8 %, vilket är glädjande. Både sjukfrånvaron bland kvinnor och män har minskat något medans sjukfrånvaron för våra yngsta medarbetare, 29 år och yngre, är oroväckande hög, 8,1 %.

Försäkringskassan har uppdraget att följa sjukpenningtalet, ett mått på sjukskrivningarnas omfattning (antal dagar per person under ett år utslaget på alla försäkrade). Regeringen hade tidigare (2015) målet att sjukdagarna skulle ner till 9,0 dagar senast år 2020, från utgångsläget 10,1 dagar.

Försäkringskassan rapporterade i juni 2016 att det redan då fanns indikationer på att ökningen av sjukfrånvaro (en uppgång som pågått sedan 2012), totalt i landet, bromsades in. De skrev i sin rapport (2016:7) att det då var för tidigt att säga om det var en vändning man såg eller inte men att mycket pekade på att sjuktalen var på väg att plana ut.

I Försäkringskassans nästa rapport, juni 2017, konstaterades att sjukpenningtalet i riket minskade och att utvecklingen vände neråt. I ett pressmeddelande, november 2018, skrev Försäkringskassan att antalet nya sjukfall åter ökade under andra halvåret och gjorde bedömningen att antalet startade sjukskrivningar skulle komma att öka igen både 2018 och 2019.

Sjukpenningtalet har i stort sett legat stilla sedan augusti 2018, en trend som bröts i april 2019, med en minskning från 9,7 dagar till 9,4 dagar. I december 2019 låg antalet sjukpenningdagar per försäkrad och år kvar på 9,4.

Att antalet sjukskrivna varierar markant över åren och har regionala variationer beror dels på konjunkturläget och förändringar i regelverken, men även demografiska förändringar som t. ex. att andelen äldre ökar.

Sala kommun som helhet följer näst intill exakt den nationella utvecklingen av sjukfrånvaron.

Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid, kommunala bolagen

Sjukfrånvaro	SaboAB		SHEAB		SSAB	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Sjukfrånvaro tot i %	7,2	5,0	4,1	2,8	3,2	3,6
Sjukfrånvaro, > 60 dgr i % av totalt antal sjukskrivna	49,4	58,6	47,5	25,6	77,0	30,7
Sjukfrånvaro, kvinnor	10,1	8,8	6,0	8,9	4,4	2,9
Sjukfrånvaro, män	6,5	2,3	3,4	1,0	1,0	5,1
Sjukfrånvaro, 29 år eller yngre	1,5	1,3	3,3	1,1	0,1	0,4
Sjukfrånvaro, 30-49 år	11,7	7,9	3,4	1,9	0,1	4,0
Sjukfrånvaro, 50 år eller äldre	4,3	3,5	10,3	8,7	1,3	8,5

I flertalet delar av koncernen är sjukfrånvaron högst för kvinnor, undantaget är Sala Silvergruva AB där sjukfrånvaron är högst för männen, 5,1 %. Sjukfrånvaron per ålderskategori varierar i de olika verksamheterna, för Salabostäder är den högst inom åldersspannet 30-49 år, för Sala-Heby Energi och för Sala Silvergruva är sjukfrånvaron högst inom åldersspannet 50 år och äldre men för Sala kommun är sjukfrånvaron högst inom spannet 29 år och yngre. Att sjukfrånvaron minskat något år i sig positivt men Sala kommunkoncern bör även fortsatt arbeta för att få ner sjukfrånvaron till en lägre nivå, målet för sjukfrånvaron i Sala kommun är satt till fem procent eller lägre vilket kan ses som ett lämpligt riktmärke att sträva mot för hela koncernen.

Bland de verksamheter i kommunkoncernen där sjukfrånvaron överstiger 5 % återfinns de två stora enheterna, Vård och omsorg (9,6 %), barn och utbildning (5,6 %) och ett av bolagen befinner sig exakt på nivån 5 %, Salabostäder AB.

Många satsningar görs, både på central- och lokalnivå, för att sänka sjukfrånvaron i Sverige, t ex:

- Parterna på kommun- och landstingssidan har en avsiktsförklaring om åtgärder för friskare arbetsplatser i

kommuner och landsting. Avsiktsförklaringen består av 25 åtgärder sorterade på nio områden.

- Regeringen har fördelat 1414 miljoner kronor till regioner och kommuner för att stärka arbetet för att minska psykisk ohälsa, kostnaden för psykisk ohälsa i Sverige är ca 70 miljarder kronor om året, enligt OECD.
- Den 1 januari 2019 ersattes karensdagen vid sjukfrånvaro med ett nytt karensavdrag, de nya reglerna ger sjuklön från första timmen och ett fast karensavdrag. Nu kommer det inte längre spela någon roll om arbetstagaren går hem 2 timmar innan arbetspassets slut och är fortsatt sjukfrånvarande dagen därpå, karensavdraget kommer alltid bli detsamma.

Kommunens personalförhållanden

Andel heltidsanställda per verksamhet i kommunen, %

	Barn och utbildning	Vård och omsorg	Övriga
Kvinnor	89 %	67%	96 %
Män	91%	89 %	95 %

Andelen deltidanställda är störst inom verksamheterna för vård och omsorg och det är totalt sett inom organisationen en större andel av kvinnor än av män som arbetar deltid. Andelen heltidsarbetande är oförändrad i dessa två verksamheter men för övriga verksamheter har andelen ökat med 17 % under 2019.

Kommunstyrelsen i Sala kommun har beslutat att "rätt till heltid" ska införas i alla verksamheter och även i huvudöverenskommelsen (HÖK 16), med fackförbundet Kommunall, framgår att målsättningen för kommunals medlemmar ska vara att heltid är det normala vid nyanställning och att redan anställd medarbetare i högre utsträckning ska arbeta heltid.

Det framgår också i avtalet att arbetsgivaren ska, med utgångspunkt från verksamhetens behov och resurser, ha en plan för hur andelen medarbetare som arbetar heltid ska öka. Den fastställda planen är en utgångspunkt för det fortsatta arbetet, med en årlig avstämning fram till att projektet är genomfört, senast 2021-05-31.

Under 2019 har heltidsprojektet (projekt för att införa heltid) utökats från en pilotgrupp inom vård och omsorg till att innefatta hela Sala kommun. Målsättningen i projektet är att:

- Alla som nyanställs ska anställas på heltid.
- Alla deltidanställda ska erbjudas heltidsarbete.
- Fler av dem som redan har en heltidsanställning, men jobbar deltid, ska eftersträva heltidsarbete.

ÅLDER

Antal medarbetare i kommunen som uppnår 65 år (pensionsålder)/år

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal	35	69	36	56	61	44

Andelen medarbetare som uppnår pensionsålder ökar stadigt vilket påverkar det redan ansträngda kompetensförsörjningsbehovet, många av dem återfinns bland de redan svårrekryterade grupperna, ex. undersköterskor, vårdbiträden, lärare, barnskötare och chefer.

Tidigast möjlighet att ta ut allmän pension höjs den 1 januari 2020, från 61 till 62 år. Från år 2026 kommer riktålder att införas, vilket innebär att om vi i genomsnitt kommer att leva längre framöver kommer åldern för att ta ut allmän pension (även garantipension) att följa medellivslängdens utveckling. Riktåldern är tänkt att börja gälla 2026, vilket kommer att resultera i en ålder på 64 år som tidigaste tidpunkt för att ta ut allmän pension.

Från och med 1 januari 2020 ändras rätten att vara kvar på jobbet (enligt lagen om anställningsskydd LAS) från 67 års ålder till 68 års ålder och 2023 ändras den igen till 69 års ålder, beslut om ändringen fattades den 18 juni 2019. Vid överenskommelse med arbetsgivaren finns möjlighet att jobba längre än till 68 års ålder.

Genomsnittsålder bland Sala kommuns tillsvidareanställda medarbetare 2019 var 46,1 år, vilket är oförändrat i förhållande till 2018 års nivå. För visstidsanställda har genomsnittsåldern minskat med 2,0 år, till 39,3 år.

REKRYTERING

Under 2019 har kompetensförsörjning och svårigheter att bemanna med önskad kompetens gjort sig påmind inom, i stort sett, alla verksamheter.

Insatser för att kvalitetssäkra och stödja verksamheterna i rekryteringsprocessen pågår ständigt. I arbetet med rekrytering av nya medarbetare använder Sala kommun ett kommungemensamt rekryteringsprogram. Där kan utläsas att 7176 personer sökt jobb inom Sala kommun under 2019, av dessa tillsvidareanställdes 211 medarbetare.

HÄLSA OCH ARBETSMILJÖ

Friskvård

Sala kommun uppmuntrar hälsofrämjande aktiviteter för personal genom att erbjuda friskvårdsersättning till medarbetare som är anställda tre månader eller längre. Ersättningen uppgår till ett värde av tusen kronor per helt kalenderår i anställning och kan användas som betalning för hälsofrämjande friskvård, enligt Skatteverkets regler. Av

2256st medarbetare som tilldelats möjlighet till friskvårdsersättning är andelen som utnyttjar ersättningen under 2019 hela 65,5 %, vilket, trots den höga nyttjandegraden, är en minskning med 6,2 %, i förhållande till 2018. Det är andra året i rad som nyttjandegraden tyvärr minskar.

Utbildning

Forskning visar att ledarskap har stor betydelse för medarbetares hälsa. För Sala kommuns chefer har det under 2019 erbjudits intern ledarutveckling i form av ledarforum för alla kommunens chefer samt utbildning på distans genom föreläsningar via web. Under året har kommun även deltagit, med 3 platser, i chefsaspirantutbildning för blivande chefer.

Interna utbildningar

Under året har arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud arrangerats vid sex utbildningstillfällen, tre under våren och ytterligare tre under hösten.

Under året har även intern introduktionsutbildning och systemgenomgångar för nya chefer genomförts.

För att ytterligare stärka ledarskapet i kommunen har alla chefer tillgång till distansutbildningar via web. Även de kommunala bolagens VD:ar och sex fackliga ledare ur kommunens Centrala samverkansgrupp har tillgång till detta. Föreläsningarna handlar om de områden som varje chef behöver ha grundläggande kunskap i och har under 2019 handlat om arbetsrätt, förändringsledarskap m.m.

Under året har även en intern tematräff (ledarforum) för alla kommunens chefer genomförts, med syftet att stödja ett gott ledarskap.

Övrig kompetensutveckling planeras och hanteras inom respektive verksamhet utifrån behov och förutsättningar.

LÖNER 2019

I vårpropositionen 2018 konstaterades att Svensk ekonomi har utvecklats starkt de senaste åren och redan 2017 var sysselsättningsgraden för åldersgruppen 20-64 år den högst uppmätta någonsin i ett EU-land.

Trots högkonjunkturen och hög efterfrågan på arbetskraft har löneökningarna i Sverige inte tagit fart. Under perioden från 2017 till och med andra kvartalet 2019 ökade lönerna med i genomsnitt 2,4 % per år, vilket endast är något högre än utrymmet i de centrala avtalen. För merparten resulterade avtalsrörelsen 2017 i treåriga avtal med löneökningar på i genomsnitt 2,1 % per år.

Det totala resultatet för Sala kommun var 2,81 % 2018 och 2,01 % 2019.

MEDARBETARSAMTAL

Medarbetarsamtal med löneinslag genomförs årligen med samtliga medarbetare inom kommunen. Som stöd för genomförande finns föreläsning via webb för chefer samt en partsgemensamt framtagen mall, inklusive utvecklingsplan, tillgänglig på kommunens intranät. Avstämning görs, med arbetstagarrepresentanter, efter löneöversynsprocessen för att följa upp att samtalen genomförs samt för att fånga upp förbättringsförslag.

SAMVERKAN

Inom Sala kommun värnar vi om ett gott samarbetsklimat, inte minst med de medarbetare som åtagit sig fackliga uppdrag. Samverkansgrupper ska knytas till beslutsnivåerna i verksamheterna och ansluta till linjeorganisationen. I slutet av 2017 tecknade Sveriges kommuner och landsting (SKL) ett nytt centralt samverkansavtal, "Avtal om samverkan och arbetsmiljö" som ersätter tidigare avtal FAS 05.

Utifrån ett partsgemensamt arbete har tillämpningsanvisningar för det nya avtalet tagits fram och arbetsgivardelegationen beslutade anta det nya avtalet från den 1 oktober 2019.

Förväntad utveckling

BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN

Den faktiska befolkningsökningen 2019 som ligger till grund för 2020 års skatteberäkningar är lägre än den budgeterade. Det ger en stor osäkerhet när det gäller befolkningsutvecklingen framåt i budgetarbetet.

Befolkningsprognosen för Sala fram till 2022 visar på en ökning i åldersgrupperna som finns inom grundskola samt äldre personer över 80 år, samtidigt som åldersgruppen 19-64 år är i stort sett oförändrad. Färre personer i arbetsför ålder ska därmed försörja fler.

En ökning eller minskning av antalet medborgare med 100 personer beräknas påverka kommunens intäkter i form av skatter, bidrag och utjämning med ca 5 mnkr. Samtidigt påverkas också kostnaderna med antalet personer som ska ta del av kommunens tjänster.

INVESTERINGSBEHOV

Investeringsvolymen beräknas att öka kraftigt då kommunen står inför omfattande renoveringsbehov av lokaler och infrastruktur. Utökad verksamhet leder också till behov av fler lokaler och utbyggd infrastruktur.

Kommunen behöver ha en högre resultatnivå än normalt för att klara investeringarna och egenfinansiera så stor del som möjligt, men lånebehovet beräknas ändå öka kraftigt. Den höga planerade investeringsvolymen innebär att de kapitaltjänstkostnader som ska bäras av verksamheterna också ökar kraftigt och måste rymmas inom verksamhetens ram. En återgång till mer normala räntenivåer kommer att bidra till att ytterligare öka dessa kostnader.

För Salabostäder fortsätter ROT-projekten på Åkraområdet och Stamparen.

Sala Silvergruva AB har påbörjat ett strategiarbete för att skapa en planering av bolagets verksamhet och utvecklingsbehov de kommande åren. Målsättningen är en dubbelring av antalet besökare och en ekonomi i balans till 2024. Strategiarbetet har genomförts i nära dialog med huvudägaren Sala Kommun och kommer att innebära ett relativt stort investeringsbehov de kommande åren. Det ska dock

utmytna i korrekt avkastning på investeringen och uppnående av uppsatta mål.

REKRYTERING

Det ansträngda rekryteringsläget beror dels på volymökningar kopplade till demografin samt att andelen medarbetare som uppnår pensionsålder ökar stadigt. Svårrekryterade grupper är t ex undersköterskor, vårdbiträden, lärare, barnskötare och chefer.

PENSIONS-KOSTNADER

Enligt de prognoser som tagits fram fortsätter pensionskostnaderna att stiga. En av förklaringarna är att lönerna tenderar att öka snabbare för de med högre inkomster och brist på kvalificerad personal. En eventuell sänkning av RIPS-räntan kommer öka kommunens pensionskostnader. En sänkning med -0,5 % kommer medföra en kostnadsökning på ca 8 %.

HÅLLBARHET

Under 2019 har kommunfullmäktige antagit en energi- och klimatstrategi som ska visa en tydlig viljeriktning för hela kommunen inom energi och klimatområdet 2020-2030.

Den globala temperaturökningen medför påfrestningar på verksamheten, regionen och energisystemet. SHE AB jobbar aktivt för att vara den lokala kraften som driver på att skapa möjligheter till att använda hållbara energialternativ. Att SHE AB har lyckats bli ett bolag i branschen som är fossilfria till nästan 100% innebär att fler kan ta efter.

Att klimatsäkra verksamheten för att ta höjd för ett förändrat klimat är viktigt. Framtidsäkning av elnätet innebär att det ska klara ökade påfrestningar från vädret, men även möta en ökad elektrifiering i morgondagens samhälle för att bland annat möjliggöra nya transportlösningar. För att bryta fossilberoendet i transporter behövs alternativ. För att öka möjligheterna i regionen utreds möjligheten att starta en uppgraderingsanläggning för biogas samt en biogasmack i Heby kommun. Det kommer även att installeras fler elbilladdningsplatser i kommunerna.

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR

Resultaträkning

TKR	Not	Kommun			Koncern	
		Redovisat 2018	Budget 2019	Redovisat 2019	Redovisat 2018	Redovisat 2019
Verksamhetens intäkter	1	362 601	240 775	336 329	728 759	710 020
Verksamhetens kostnader	2	-1 693 008	-1 537 554	-1 690 365	-1 974 595	-1 986 630
Avskrivningar	3	-52 940	-70 861	-62 438	-97 190	-110 482
Verksamhetens nettokostnader		-1 383 347	-1 367 640	-1 416 474	-1 343 026	-1 387 092
Skatteintäkter	4	998 573	1 025 024	1 030 640	998 573	1 030 640
Generella statsbidrag och utjämning	5	346 515	360 326	364 429	346 515	364 429
Verksamhetens resultat		-38 259	17 710	-21 405	2 062	7 977
Finansiella intäkter	6	6 287	3 262	6 457	3 092	3 123
Finansiella kostnader	7	-4 433	-7 146	-6 480	-20 793	-22 990
Resultat efter finansiella poster		-36 405	13 823	-21 428	-15 640	-11 890
Extraordinära poster		-	-	-	-	-
Årets resultat		-36 405	13 823	-21 428	-15 640	-11 890

Kassaflödesanalys

TKR	Not	Kommun			Koncern	
		Redovisat 2018	Budget 2019	Redovisat 2019	Redovisat 2018	Redovisat 2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		-36 405	13 825	-21 428	-15 175	-11 890
Justering för av- och nedskrivningar		52 940	70 861	62 535	98 485	111 416
Justering för gjorda avsättningar	8	6 444	-666	3 279	8 426	8 416
Justering av övriga ej rörelsekapitalpåverkande poster	9	-6 596	772	8 986	-8 696	9 301

	Kommun			Koncern	
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	16 383	84 792	53 372	83 041	117 244
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	5 114	-	-6 968	2 845	-3 820
Ökning/minskning kortfristiga skulder	23 245	-	-6 693	41 369	17 773
Ökning/minskning förråd och varulager	42	-	-1 294	-688	-1 419
Kassaflöde från den löpande verksamheten	44 784	84 792	38 417	126 566	129 778
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella tillgångar	-63	-	-12	-1 157	-656
Investering i materiella tillgångar	-283 881	-405 555	-251 505	-418 953	-483 216
Försäljning av materiella tillgångar	18 317	-	1 988	19 007	2 333
Investering i finansiella tillgångar	-85	-	-91	-85	-606
Försäljning av finansiella tillgångar	-	-	9	103	9
Investeringsbidrag	1 276	-	3 526	1 276	3 526
Kassaflöde från investeringsverksamheten	10	-264 436	-405 555	-399 809	-478 611
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	200 000	260 000	260 000	256 944	395 243
Amortering av långfristiga skulder	-23 479	-27 000	-29 579	-42 095	-39 414
Ökning av långfristiga fordringar	-128	-	-180	-128	-180
Nytecknad finanseill leasing			2192		2 192
Minskning av långfristiga fordringar	-	-	-550	-	-550
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	176 394	233 000	231 882	214 721	357 291
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	-	-	-	-	-
Kassaflöde från bidrag till statlig infrastruktur	-	-	-	-	-
Årets kassaflöde	-43 258	-87 763	24 212	-58 521	8 458
Likvida medel vid årets början	99 202	86 053	55 944	153 630	95 110
Likvida medel vid årets slut	55 944	-1 709	80 156	95 110	103 568

Balansräkning

TKR	Not	Kommun			Koncern	
		Redovisat 2018	Budget 2019	Redovisat 2019	Redovisat 2018	Redovisat 2019
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	11	361	-	281	1 450	1 978
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	12	1 212 089		1 389 469	1 936 553	2 201 407
Maskiner och inventarier	13	65 392		68 457	381 659	480 036
Finansiella anläggningstillgångar	14	53 425		52 909	43 418	43 419
Summa anläggningstillgångar		1 331 267	1 648 208	1 511 116	2 363 080	2 726 840
Omsättningstillgångar						
Förråd, lager, exploateringsfastigheter	15	2 456	2 498	3 750	9 745	11 164
Kortfristiga fordringar	16	87 034	92 148	94 002	141 111	141 118
Kassa och bank	17	55 944	-1 680	80 156	95 110	103 565
Summa omsättningstillgångar		145 434	92 967	177 908	245 966	255 848
SUMMA TILLGÅNGAR		1 476 701	1 741 175	1 689 024	2 609 046	2 982 687
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	18	702 758	766 443	681 330	879 366	867 476
-därav resultatutjämningsreserv		15 100	15 100	15 100	15 100	15 100
-därav årets resultat		-36 405	13 853	-21 428	-15 657	-11 891
-därav övrigt eget kapital		724 063	737 490	687 658	879 922	864 265
Avsättningar						
Pensioner och andra förpliktelser	19	46 323	38 828	49 602	52 050	55 895
Avsättning skatter	20	-	-	-	61 260	65 880
Summa avsättningar		46 323	38 828	49 602	113 310	121 739
Skulder						
Långfristiga skulder	21	438 214	669 744	675 380	1 213 598	1 575 442
Kortfristiga skulder	22	289 405	266 160	282 712	402 771	418 031
Summa skulder		727 619	935 505	958 093	1 616 369	1 993 474
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, SKULDER		1 476 701	1 741 175	1 689 024	2 609 046	2 982 688

Panter och ansvarsförbindelser, tkr	Kommun			Koncern	
	Not	Redovisat 2018	Redovisat 2019	Redovisat 2018	Redovisat 2019
Pantbrev	23	-	-	103 680	103 680
Pensionsförpliktelser	24	507 673	483 481	508 480	484 291
Borgensåtaganden	25	713 712	854 609	15 981	21 113
Operationella leasingavtal	26	9 990	15 934		
Finanseill leasing	27		1 642		
Hysesavtal verksamhetsfastigheter	28	209 474	241 051		

Kommunen har pensionsutfästelser åt Sala - Heby Energi AB och Västmanlands Avfalls AB.

Sala kommun har i april 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga dessa kommuner har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun har lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Sala kommuns ansvar enligt ovan nämnda borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925,9 mnkr och totala tillgångar till 460 364,5 mnkr.

Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 615,9 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 618,9 mnkr.

Sala kommun har efter KF beslut 20091029 § 96 undertecknat ett genomförande och finansieringsavtal med Banverket avseende åtaganden på Dalabana etapp 1 och 2. Avtalet innebär att Sala kommun vid ett eventuellt uppkommit underskott maximalt garanterar 17,5 mnkr.

Sala kommun har ett skogsinnehav på 4 775,8 ha med ett grovt beräknat marknadsvärde på ca 249 mnkr som till betydande del ligger utanför balansräkningen.

Noter

TKR	Kommun		Koncern		
	2018	2019	2018	2019	
Not 1	<u>Verksamhetens intäkter</u>				
	Försäljningsintäkter	28 712	29 630	230 339	228 465
	Taxor avgifter, ersättningar	66 651	68 137	60 898	68 137
	Hyror och arrenden	25 920	27 099	195 417	201 241
	Bidrag	154 070	138 640	154 857	139 354
	Försäljning verksamhet och entreprenad	74 685	66 167	74 685	66 167
	Försäljning anläggningstillgångar	12 314	1 513	12 314	1 513
	<u>Försäljning exploateringsfastigheter</u>	<u>250</u>	<u>5 144</u>	<u>250</u>	<u>5 144</u>
	362 601	336 329	728 759	710 020	
Not 2	<u>Verksamhetens kostnader</u>				
	Personalkostnader inkl sociala avgifter	1 054 661	1 057 438	1 118 791	1 123 771
	Pensionskostnader inkl särskild löneskatt	99 083	109 666	104 962	116 063
	Inköp anläggningstillgångar och underhålls-material	17 097	11 937	48 239	56 340
	Bränsle, energi och vatten	33 326	33 335	151 566	161 812
	Köp av huvudverksamhet	158 824	154 304	158 824	154 304
	Övriga tjänster	139 999	123 018	139 999	123 018
	Lokal- och markhyror	31 693	42 246	20 741	29 573
	Lämnade bidrag	49 572	51 173	46 737	47 123
	Övriga kostnader	<u>108 755</u>	<u>107 249</u>	<u>184 737</u>	<u>174 626</u>
	1 693 008	1 690 365	1 974 595	1 986 630	
	Totala kostnad för räkenskapsrevision 907 tkr . Varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna 100 tkr. Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsår 2019.				
Not 3	<u>Avskrivningar</u>				
	Immateriella tillgångar	85	92	85	121
	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	39 263	47 259	60 723	71 177
	Maskiner och inventarier	13 592	14 336	36 079	37 397
	Nedskrivningar	-	<u>752</u>	<u>302</u>	<u>1 788</u>
	52 940	62 438	97 190	110 482	
Not 4	<u>Skatteintäkter</u>				
	Kommunalskatt, preliminär	1 003 241	1 039 900	1 003 241	1 039 900
	Slutavräkning 2017	-3 287		-3 287	
	Slutavräkning 2018, prognos	-1 381		-1 381	

	Kommun		Koncern	
Slutavräkning 2018		543		543
Slutavräkning 2019, prognos		<u>-9 803</u>		<u>-9 803</u>
	998 573	1 030 640	998 573	1 030 640
Not 5	<u>Kommunalekonomisk utjämning och LSS</u>			
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	268 554	279 970	268 554	279 970
Kostnadsutjämning	6 678	6 657	6 678	6 657
Regleringsbidrag/avgift	3 561	16 009	3 561	16 009
LSS utjämningsbidrag/-avgift	3 970	6 734	3 970	6 734
Fastighetsavgift	44 172	44 016	44 172	44 016
Generella bidrag från staten, "byggbonus"	4 504	0	4 504	0
Tillfälligt statsbidrag mottagning av flyktingar	<u>15 077</u>	<u>11 043</u>	<u>15 077</u>	<u>11 043</u>
	346 515	364 429	346 515	364 429
Not 6	<u>Finansiella intäkter</u>			
Bankränta	-	-	2	2
Övriga ränteintäkter	347	445	347	455
Ränteintäkter kundfordringar	128	151	230	250
Borgensavgifter	3 257	3 725	82	177
Överskottsutdelning Kommuninvest	2 383	1 782	2 383	1 782
Övriga finansiella intäkter	<u>173</u>	<u>77</u>	<u>48</u>	<u>457</u>
	6 287	6 457	3 092	3 123
Not 7	<u>Finansiella kostnader</u>			
Låneräntor	2 997	4 502	19 840	21 680
Negativ ränta bankmedel	101	8	101	8
Finansiell kostnad pension	1 227	1 710	1 227	1 710
Indexuppräkning Citybanan	-	-	-	-
Övriga finansiella kostnader	<u>107</u>	<u>260</u>	<u>-376</u>	<u>-408</u>
	4 433	6 480	20 793	22 990
Not 8	<u>Justering avsättningar</u>			
Avsättning pensioner	6 425	2 837	6 330	3 366
Avsättning skatter	-	-	2 076	4 607
Avsättning viten	<u>19</u>	<u>442</u>	<u>19</u>	<u>442</u>
	6 444	3 279	8 426	8 416
Not 9	<u>Justering av övriga ei rörelsekapitalpåverkan poster</u>			

	Kommun		Koncern	
Realisationsvinster	-12 229	-1 513	-12 229	-1 511
Realisationsförluster och uttrangering	2 175	8 142	2 175	8 142
Realisationsförlust finansiella tillgångar		7		
Förändring skuld anläggnings- /anslutningsavgifter VA	3 609	2 707	3 609	2 707
Upplösning investeringsbidrag	-924	-1 129	-924	-1 129
Upplösning bidrag statlig infrastruktur, Citybanan	772	772	772	772
Övrig ej likviditetspåverkande poster	-	-	<u>-2 100</u>	<u>321</u>
	-6 596	8 986	-8 696	9 301
Not 10	<u>Investeringsnetto</u>			
Investeringsutgifter	-284 029	-251 609	-420 195	-484 478
Investeringsinkomster	19 594	5 523	20 387	5 868
- varav fastighetsförsäljningar	18 132	1 818	18 132	1 818
- varav försäljning maskiner o bilar	186	170	979	515
- varav försäljning finansiella tillgångar	-	9	-	9
- varav investeringsbidrag	<u>1 276</u>	<u>3 526</u>	<u>1 276</u>	<u>3 526</u>
	-264 436	-264 087	-399 809	-478 611
Not 11	<u>Immateriella anläggningstillgångar</u>			
Patent	-	-	15	8
Licenser	<u>361</u>	<u>281</u>	<u>1 435</u>	<u>1 970</u>
	361	281	1 450	1 978
Ack Investeringar	424	487	475	1 633
Ack Avskrivningar	-41	-126	-90	-183
<i>Ingående bokfört värde</i>	383	361	385	1 450
Nyanskaffning inkl pågående projekt	63	12	1 157	656
Årets Avskrivningar	<u>-85</u>	<u>-92</u>	<u>-93</u>	<u>-128</u>
Utgående bokfört värde	361	281	1 450	1 978
Avskrivningstiden (genomsnittliga)	5 År	5 År		
Not 12	<u>Mark, byggnader och tekniska anläggningar</u>			
Markreserv	14 367	31 024	14 367	31 024
Verksamhetsfastigheter	768 603	934 400	647 955	937 034
Fastigheter för affärsverksamhet	168 742	178 617	891 149	987 921

	Kommun		Koncern	
Publika fastigheter	97 684	106 322	97 684	106 322
Fastigheter för annan verksamhet	28 885	29 443	28 885	29 443
Pågående projekt	<u>133 808</u>	<u>109 663</u>	<u>256 514</u>	<u>109 663</u>
	1 212 089	1 389 469	1 936 553	2 201 407
Ack Investeringar	1 564 549	1 822 568	2 542 060	2 916 119
Ack Avskrivningar	-571 204	-610 479	-921 470	-979 566
Flytt mellan fastighet och inventarie	-	-	-	-
Ingående bokfört värde	993 345	1 212 089	1 620 590	1 936 553
Nyanskaffning inkl pågående projekt	266 268	234 183	386 499	390 578
Avyttring	-18 132	-1 988	-19 426	-2 627
Årets Avskrivningar	-39 275	-47 259	-60 994	-114 350
Omklassificeringar	-	-	-	-439
Utrangering/Nedskrivning	-	-8 972	-	-9 722
Omklassificering till exploatering	-	-97	-	-97
Reavinster	9 882	1 513	9 883	1 513
Reaförlust	-	-	-	-
Utgående bokfört värde	1 212 089	1 389 469	1 936 553	2 201 407
Not 13	<u>Maskiner och Inventarier</u>			
Maskiner	14 780	11 445	328 812	420 618
Inventarier	36 448	44 140	38 352	46 547
Bilar	<u>14 164</u>	<u>12 872</u>	<u>14 496</u>	<u>12 872</u>
	65 392	68 457	381 659	480 036
Ack Investeringar	286 482	298 341	884 011	913 894
Ack Avskrivningar	-225 137	-232 989	-501 960	-532 273
Flytt mellan inventarier och fastighet	29	-	29	-
Ingående bokfört värde	61 373	65 352	382 080	381 621
Nyanskaffning	17 613	17 411	36 385	136 078
Avyttring	-202	0	-1 049	-277
Årets avskrivningar	-13 579	-14 311	-36 100	-37 390
Övriga förändringar	-	-	157	-
Reavinst	<u>186</u>	<u>4</u>	<u>186</u>	<u>4</u>
Utgående bokfört värde	65 392	68 457	381 659	480 036

	Kommun		Koncern	
Not 14	<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Aktier i Kommunaktiebolaget	2	2	2	2
Aktier i Sala-Heby Energi AB	88	88	-	-
Aktier i Sala Silvergruva AB	5 000	5 000	-	-
Aktier i Salabostäder AB	10 247	10 247	-	-
Andelskapital Kommuninvest ek förening	13 901	13 901	13 901	13 901
Inera AB	43	43	43	43
HK Scan OY	16	-	16	-
Andelar	611	702	1 298	1 389
Bostadsrätter	40	40	40	40
Förlagsbevis Kommuninvest	3 800	3 800	3 800	3 800
Kapitalförsäkring förtroendevalda	328	509	328	509
Pensionsförsäkring	-	-	4 641	5 157
Citybanan	14 666	13 894	14 666	13 894
Utlämnat reverslån VAFAB Miljö Kommunal- förbund	<u>4 683</u>	<u>4 683</u>	<u>4 683</u>	<u>4 683</u>
	53 425	52 909	43 418	43 419
<p>Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomiska förening avser inbetalt andelskapital. Kommuninvest har därefter beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 23 tkr för Sala kommun. Kommuninvest utbetalar upparbetade överskott och kräver återbetalning som andelskapital, sammanlagt 5 808 tkr. I enlighet med yttrande från Rådet för kommunal redovisning (RKR) redovisas inte dessa ut- och inbetalningar över resultaträkningen. Totalt andelskapital i Kommuninvest uppgick 2019-12-31 till 19 732 tkr för Sala kommun.</p> <p>Upplösning av bidraget till Citybanan, ursprungligen 19 298 tkr, har påbörjats 2013 och upplöses över 25 år.</p>				
Not 15	<u>Förråd, lager, exploateringsfastigheter</u>			
Centralförråd/materialförråd	310	242	3 922	3 368
Bränsleförråd	-	-	3 477	4 073
Lager	2 146	2 246	2 347	3 723
Exploateringsfastigheter	-	<u>1 262</u>	-	-
	2 456	3 750	9 745	11 164
Not 16	<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar	18 411	22 538	28 444	24 708
Fordringar hos anställda	93	88	93	88
Statsbidragsfordringar ensamk flykting- ungdom	-	-	-	-
Övriga statsbidragsfordringar	2 599	882	2 599	882
Skattefordringar	10 207	13 517	11 687	15 544
Upplupna skatteintäkter	-	-	-	-

	Kommun		Koncern	
Kommunal fastighetsavgift	24 586	28 947	24 586	28 947
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	30 532	26 929	71 644	65 188
Övriga kortfristiga fordringar	<u>606</u>	<u>1 100</u>	<u>2 059</u>	<u>5 760</u>
	87 034	94 002	141 111	141 118
Not 17 <u>Kassa och bank</u>				
Huvudkassa	-	-	30	36
Plusgiro	730	-	730	-
Bank	54 976	79 817	94 112	103 191
Sparkonto Lantmännen	<u>239</u>	<u>339</u>	<u>239</u>	<u>339</u>
	55 944	80 156	95 110	103 565
(Checkkrediten uppgår till 60 000 tkr)				
Not 18 <u>Eget kapital</u>				
Anläggningskapital	846 730	786 134	1 036 171	1 029 659
Rörelsekapital	<u>-143 971</u>	<u>-104 804</u>	<u>-156 805</u>	<u>-162 183</u>
	702 758	681 330	879 366	867 476
<u>Specifikation av det egna kapitalets förändring</u>				
Ingående Eget kapital	739 163	702 758	892 716	879 366
Justering eget kapital förändrad skattesats	-	-	-	-
Utdelning	-	-	-265	-
Årets resultat	<u>-36 405</u>	<u>-21 428</u>	<u>-13 085</u>	<u>-11 889</u>
Utgående Eget kapital	702 758	681 330	879 366	867 476
Kommunfullmäktige har under 2013 beslutat att avsätta 15,1 mnkr av tidigare års resultat till en resultatutjämningsreserv. I eget kapital ingår 461,4 tkr som avser Sala Kulturfond.				
Not 19 <u>Avsättningar för pensioner och andra förpliktelser</u>				
<u>Avsättning pensioner</u>				
Ingående avsättning, inkl löneskatt	38 741	45 164	44 561	50 891
Pensionsutbetalning	-1 482	-2 613	-2 220	-3 210
Nyintjänad pension	5 794	10 004	5 794	10 004
Ränte- och basbeloppsuppräknig	989	1 376	989	1 376
Överfört till ordinarie beräkning		-6 462		-6 462
Övrigt	-132	-22	512	1 105
Förändring löneskatt	<u>1 256</u>	<u>554</u>	<u>1 256</u>	<u>554</u>
	45 166	48 001	50 893	54 258

	Kommun		Koncern	
	-	-	-	-
Summa, avsättning pensioner, not 19	45 166	48 001	50 893	54 258
Aktualiseringsgrad	97 %	87 %		
Överskottsfond hos KPA	3 441	3 441		
<u>Antal visstidsförordnande</u>				
Politiker	1	1		
<u>Avsättning viteskostnader</u>				
Avsättning viten ej verkställda beslut LSS	<u>1 158</u>	<u>1 600</u>	<u>1 158</u>	<u>1 600</u>
Summa, avsättning viten, not 19	1 158	1 600	1 158	1 600
Summa not 19	46 323	49 602	52 050	55 859
Not 20				
<u>Avsättning skatter</u>				
Avsättning skatter	-	-	<u>61 260</u>	<u>65 880</u>
	-	-	61 260	65 880
Not 21				
<u>Långfristiga skulder</u>				
Lån i banker och kreditinstitut	399 113	629 534	1 165 157	1 520 595
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år:				
Förutbetalda investeringsbidrag, ingående värde	19 531	<u>23 057</u>	19 531	32 397
Nya investeringsbidrag under året	-3 768	-4 897	5 572	-4 076
Resultatförda investeringsbidrag	-		-	-1 160
Summa förutbetalda investeringsbidrag	15 763	18 160	25 103	27 161
Återstående antal år (vägt snitt)	17 År	16 År		
Förutbetalda Leasingskulder som regleras över flera år				
Ingående värde				
Nya förutbetalda Leasingskuld, ingående värde				
Nya leasingskulder under året		1 642		1 642
Resultatförda leasingskulder				
Summa förutbetalda investeringsbidrag		1 642		1 642
Återsående antal år (vägt snitt) Se not 26 Finanseill leasingavtal				
Förutbetalda anläggnings-/anslutningsavgifter VA, ingående värde	26 628	29 723	26 628	29 723
Nya anslutningsavgifter VA, ingående värde	-3 289	-3 678	-3 289	-3 678

	Kommun		Koncern	
Nya anslutningsavgifter under året				
Resultatförda avgifter				
Summa förutbetalda anslutningsavgifter	23 338	26 045	23 338	26 045
Återstående antal år (vägt snitt)	60 År	67 År		
Summa långfristiga skulder	438 214	675 380	1 213 598	1 575 442
Not 22 <u>Kortfristiga skulder</u>				
Kortfristig del av långfristig skuld	20 431	25 431	29 832	35 224
Kortfristig skuld VA-kollektivet	4 492	518	4 492	518
Leverantörsskulder	76 863	62 198	115 766	119 466
Upplupen källskatt	16 473	16 464	17 490	17 513
Upplupna arbetsgivaravgifter	20 048	20 235	22 352	22 606
Fastighetskatt	776	1 026	788	1 408
Skuld okompenserad övertid	2 768	2 914	2 768	2 914
Semesterlöneskuld	44 713	43 483	48 798	47 500
Ferielöneskuld lärare	14 787	14 979	14 787	14 979
Uppehållslöneskuld	795	858	795	858
Upplupna pensionskostnader, individuell del	33 902	34 743	33 902	35 526
Upplupen särskild löneskatt pensioner	8 224	8 429	8 570	8 819
Upplupna räntekostnader	411	501	6 097	6 553
Övriga skulder	15	15	15	15
Övriga förutbetalda intäkter	150	335	14 140	15 861
Förutbetalda skatteintäkter	14 122	20 303	14 122	20 303
Övriga utgiftsrester och övriga interimsskulder	<u>30 436</u>	<u>30 279</u>	<u>68 058</u>	<u>67 968</u>
	289 405	282 712	402 771	418 031
Not 23 <u>Panter</u>				
Fastighetsinteckningar	-	-	5 461	5 461
Företagsinteckningar	-	-	<u>98 219</u>	<u>98 219</u>
	-	-	103 680	103 680
Not 24 <u>Ansvarsförbindelser</u>				
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	408 557	389 088	409 206	389 742
Särskild löneskatt pensioner, ansvarsförbindelser	<u>99 116</u>	<u>94 393</u>	<u>99 273</u>	<u>94 550</u>

		Kommun		Koncern	
		507 673	483 481	508 480	484 291
Not 25	<u>Borgensåtaganden</u>				
	Förlustansvar för egna hem och småhus	44	82	44	82
	Västmanlands Avfallsaktiebolag	15 937	21 032	15 937	21 032
	Salabostäder AB	571 900	636 900	-	-
	Sala-Heby Energi AB	108 522	178 522	-	-
	Sala-Heby Energi Elnät AB	6 781	6 781	-	-
	Sala Silvergruva AB	10 528	11 293	-	-
	Summa not 25	713 712	854 609	15 981	21 113
Not 26	<u>Operationella leasingavtal</u>				
	Framtida leasingkostnader:				
	Med förfall inom 1 år	3 536	10 502		
	Med förfall inom 2-5 år	6 187	5 298		
	Med förfall senare än 5 år	<u>267</u>	<u>134</u>		
		9 990	15 934		
Not 27	<u>Finanseill leasingavtal</u>				
	Nuvärdet av minimileaseavgifter:				
	Med förfall inom 1 år		223		
	Med förfall inom 2-5 år		1 045		
	Med förfall senare än 5 år		373		
			1 642		
Not 27	<u>Hysesavtal verksamhetsfastigheter</u>				
	Framtida hyreskostnader:				
	Med förfall inom 1 år	27 484	23 966		
	Med förfall inom 2-5 år	78 891	74 036		
	Med förfall senare än fem år	<u>103 099</u>	<u>143 049</u>		
		209 474	241 051		

Drift- och investeringsredovisning

Driftredovisning, tkr	Redovisat 2018	Budget 2019	Redovisat 2019	Budgetavvikelse
Kommunstyrelsen	200 585	234 334	233 933	401
Kostnader	619 339	684 171	701 358	-17 187
Intäkter	418 753	449 837	467 425	17 588
Kultur- och fritidsnämnd	44 955	50 266	49 196	1 030
Kostnader	52 589	56 431	55 796	635
Intäkter	7 634	6 205	6 599	394
Skolnämnd	527 628	516 027	545 893	-29 866
Kostnader	740 824	696 581	733 249	-36 668
Intäkter	213 196	180 554	187 357	6 803
Vård- och omsorgsnämnd	588 856	540 059	553 126	-13 067
Kostnader	681 163	590 740	612 778	-22 038
Intäkter	92 307	50 681	59 652	8 971
Överförmyndare	3 541	3 519	2 984	535
Kostnader	3 543	3 519	2 984	535
Intäkter	1	-	-	-
Revision	771	868	907	-39
Kostnader	771	868	908	-40
Intäkter	-	-	1	1
Finansförvaltning	16 949	22 578	30 359	-7 781
Kostnader	29 970	22 578	32 167	-9 589
Intäkter	13 021	-	1 808	1 808
Avgår interna poster				
Kostnader	-382 250	-446 501	-386 435	60 066
Intäkter	382 250	446 501	386 435	-60 066
Summa kostnader	1 746 009	1 608 415	1 752 881	95 554
Summa intäkter	-362 662	-240 775	-336 405	-144 388
Verksamhetens nettokostnader	1 383 347	1 367 640	1 416 474	-48 834

Investeringsredovisning, tkr	Budget 2019	Redovisat 2019	Budgetavvikelse
Kommunstyrelsen	316 201	235 881	80 320
Utgifter	328 701	241 798	86 903
Inkomster	12 500	5 918	-6 582
Kultur- och fritidsnämnd	1 200	1 105	95
Utgifter	1 200	1 105	95
Inkomster	-	-	-
Skolnämnd	7 000	4 993	2 007
Utgifter	7 000	4 993	2 007
Inkomster	-	-	-
Vård- och omsorgsnämnd	6 000	1 535	4 465
Utgifter	6 000	1 535	4 465
Inkomster	-	-	-
Summa	330 401	243 514	86 887

Större investeringsutgifter

TKR	Redovisat 2016	Redovisat 2017	Redovisat 2018	Redovisat 2019
Kommunstyrelsen	105 118	83 771	254 989	235 881
- varav Fastighetsenheten	48 260	77 725	244 076	184 879
- varav Gata/Park	12 806	8 543	9 090	12 580
- varav VA-kollektivet	12 473	6 498	7 797	15 958
- varav Räddningstjänsten	3 298	1 119	5 733	2 541
Kultur- och fritidsnämnd	0	0	301	1 105
Skolnämnd	4 099	2 984	7 832	5 085
- varav inventarier och maskiner	3 980	2 984	7 832	4 740
Vård- och omsorgsnämnd	392	2 574	1 298	1 535
- varav arbetstekniska hjälpmedel och inventarier	392	2 545	1 130	1 535
Summa	109 609	89 330	264 419	243 605

Upplysningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Fullmäktige anvisar i budgeten resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för drift och investeringar. Sala kommun arbetar med en budgetmodell som fastställer budget för kommande år samt plan för ytterligare två år. När fullmäktige tagit budgetbeslutet upprättar kommunstyrelsen och nämnderna sin detaljbudget inför det kommande året.

DRIFTBUDGET

Fullmäktige tilldelar kommunstyrelsen och nämnderna nettoanslag som binds på styrelse/nämnds nivå. Kommunstyrelse och nämnder tar sedan beslut om fördelning mellan verksamhetsområden. Omdisponering av nettoanslag under året kan beslutas av fullmäktige och omdisponering mellan verksamheter kan beslutas av kommunstyrelse eller nämnd.

Nämndernas detaljbudgetar görs brutto uppdelat på intäkter och kostnader.

Kommunstyrelsen och nämndernas budgetavvikelser överförs inte regelmässigt mellan år. Nämnderna har i samband med bokslutet möjlighet att begära överföring av budgetavvikelse till nästkommande år men fullmäktige tar beslutet om så ska ske.

INVESTERINGSBUDGET

Fullmäktige tilldelar kommunstyrelsen och nämnderna anslag som binds på styrelse/nämnds nivå.

Investeringarna har en planeringshorisont på åtta år, fullmäktigebeslutet innebär dels ett anvisningsbeslut om medel till en investering för budgetåret dels ett beslut om investeringsramar för planperioden som är två år och dels ett inriktningsbeslut för de därpå följande fem åren. Kommunstyrelse och Nämnder har i samband med bokslutet möjlighet att begära överföring av investeringsmedel för pågående projekt samt projekt som inte hunnit påbörjats.

BOLAGEN

Den löpande verksamheten i kommunens bolag finansieras med deras egna försäljningsintäkter och när så är nödvändigt med koncernbidrag.

Bolagens investeringar beslutas av bolagets styrelse och finansieras med egna medel och/eller lån. När kommunal borgen krävs är det fullmäktige som beslutar om borgensåtagande.

Upplysningar om tillämpade internredovisningsprinciper

Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

Personalomkostnader, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Po-pålägget uppgick 2019 till 39,15%

Kapitalkostnader i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Den internt beräknade räntan har 2019 satts till 1,4%. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, dvs linjär avskrivning och ränta på bokfört restvärde. För information om avskrivningstider se redovisningsprinciper.

Gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är:

- Hyreskostnader för lokaler
- Kostnader för fordon och bilar
- Kost
- IT-licenser

BESKRIVNINGAR

Redovisningsprinciper

Redovisningen har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed och enligt gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) samt anvisningar från Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Kommunfullmäktige har under 2018, KF § 122, fattat beslut om att frångå huvudregeln i RKR:s information om redovisning av rivnings- och saneringsutgifter och aktivera dessa utgifter som markanläggning istället för att de kostnadsförs direkt. Avsteget från huvudregeln har förbättrat 2018-års resultat med 5 mnkr.

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde, som har satts till ett prisbasbelopp. Det gäller som gemensam gräns för materella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas på egen rad i resultaträkningen. För att en post ska betraktas som jämförelsestörande ska posten uppgå till ett väsentligt belopp samt vara av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

Extraordinära poster

För att en post ska klassas som extraordinär ska posten uppgå till ett väsentligt belopp, händelsen ska sakna tydligt samband med den ordinarie verksamheten samt vara av sådan typ att den inte kan förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

Skatteintäkter och övriga intäkter

Skatteintäkterna redovisas det år den beskattningsbara inkomsten har intjänats av den skattskyldige. Periodisering görs utifrån SKR:s senaste prognos, cirkulär 19:59. Differens mellan slutlig taxering och redovisad skatteintäkt föregående år redovisas som justeringspost.

Investeringsbidrag och anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder i balansräkningen. Bidragen och avgifterna periodiseras ut över anläggningens nyttjandeperiod som en intäkt i resultaträkningen.

Sala-Heby Energi AB netto-redovisar två investeringsbidrag (124 tkr och 1 425 tkr) som erhöles år 2016 och 2018.

Personalkostnader

Intjänad semester-, ferie- och upphållslön samt okompen-serad övertid har värderats till sitt verkliga värde inklusive

personalomkostnadspålägg (39,15 %) och redovisas som kortfristig skuld i balansräkningen.

Arbetsgivaravgifter för december har periodiserats.

Anläggningstillgångar

Enligt Sala kommuns 'Riktlinjer för investeringsredovisning' ska tillgångar med en nyttjandeperiod på minst 3 år och ett värde på minst ett basbelopp klassas som investering och redovisas som anläggningstillgång.

Kommunen tillämpar så kallad rak nominell metod där avskrivning sker på tillgångarnas anskaffningsvärde. Avskrivning påbörjas månaden efter att investeringen tagits i bruk.

Från och med 2015 tillämpas komponentavskrivning på objekt där komponenter tydligt kan urskiljas. Objekt med ett bokfört värde överstigande 25 mnkr vid bokslut 2013 har uppdelats i komponenter utifrån en schablon. Grundinvesteringarna har sedan procentuellt fördelats ut på respektive komponent och framtida avskrivningar anpassas till komponentens avskrivningstid.

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen för; byggnader och tekniska anläggningar: 10, 15, 20, 25, 30, 33, 50 och 100 år, och för maskiner och inventarier; 5, 7, 10, 15, 20 och 25 år.

Pågående projekt samt markreserv avskrivs inte alls.

Omsättningstillgångar

Avgränsade exploateringsområden klara för försäljning redovisas som omsättningstillgång. Enstaka tomter utanför avgränsat exploateringsområde redovisas som materiella anläggningstillgångar då de har ett ringa värde.

Lån och räntor

Kostnads- och intäktsräntor har periodiserats. Nästkommande års amorteringar är bokförda som kortfristig skuld.

Pensioner

Sala kommun redovisar sina pensionsåtaganden enligt blandmodellen. D v s pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen och pensionsförmåner som intjänats till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelse.

Pensionsförpliktelseerna för förtroendevalda (PBF-KL) har skuldförts.

Pensionsförpliktelser för förtroendevalda (OPF-KL) har säkerställts i en kapitalförsäkring som redovisas som finansiell tillgång och pensionsskuld i balansräkningen.

Avgiftsbestämda pensionen (tjänstepensionsavtalet) redovisas som kortfristig skuld och betalas ut för individuell förvaltning i mars nästkommande år.

Samtliga pensioner redovisas inklusive särskild löneskatt 24,26 %.

Hyra och leasing

De leasingavtal av lös egendom som finns i kommunen och som tecknats från och med 2019-01-01 redovisar Sala kommun i enlighet med RKR R5.

Samtliga leasingavtal tecknade före 2019-01-01 redovisas som operationella. Finansiella avtal redovisas som anläggningstillgång och förpliktelsen att betala leasingavgiften redovisas som skuld i balansräkningen.

Framtida leasing- och hyresavgifter redovisas under ansvarsförbindelser.

Begreppsförklaringar

Resultaträkningen redovisar intäkter och kostnader samt årets resultat. Interna intäkter och kostnader är eliminerade och ingår inte i resultaträkningen.

Posten skatteintäkter innehåller endast intäkter beräknade utifrån det egna skatteunderlaget. Det generella statsbidraget redovisas tillsammans med bidrag och avgifter i utjämningsystemet i posten generella statsbidrag och utjämnings.

Balansräkningen visar i sammandrag kommunens samtliga tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på dagen för räkenskapsårets utgång.

Balansräkningen redovisar vad kommunens tillgångar består av samt hur dessa har finansierats. Tillgångarna delas in i, anläggningstillgångar och omsättningstillgångar.

Anläggningstillgångarna är uppdelade i immateriella anläggningstillgångar, materiella anläggningstillgångar och finansiella anläggningstillgångar.

Omsättningstillgångarna visar tillgångar som inte är avsedda att stadigvarande innehas eller brukas.

I anslutning till posten "eget kapital" är årets resultat specificerat. Skälet är att poster inte endast skall kunna bokas upp på balansräkningen utan måste redovisas över resultaträkningen. Förändringen av eget kapital kan avläsas genom att jämföra ingående och utgående balans av eget kapital i balansräkningen med resultaträkningens rad, "årets resultat".

Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga skulder. Med kortfristiga avses sådana som förfaller inom ett år från balansdagen.

Kassaflödesanalysen/finansieringsanalysen visar hur en räkenskapsperiods investeringar och löpande verksamhet har finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

För kommunens interna redovisning tillkommer även drift- och investeringsredovisning

Driftredovisningen, i vilken verksamheternas budgeterade och redovisade intäkter och kostnader visas. Resultaträkningen utgår ifrån driftredovisningens intäkter och kostnader.

Investeringsredovisningen, i vilken verksamheternas budgeterade och redovisade investeringsinkomster och utgifter ingår. De redovisade nettoinvesteringarna förs över till finansieringsanalysen.

Nyckeltalsbeskrivningar

Finansnetto: finansiella intäkter – finansiella kostnader

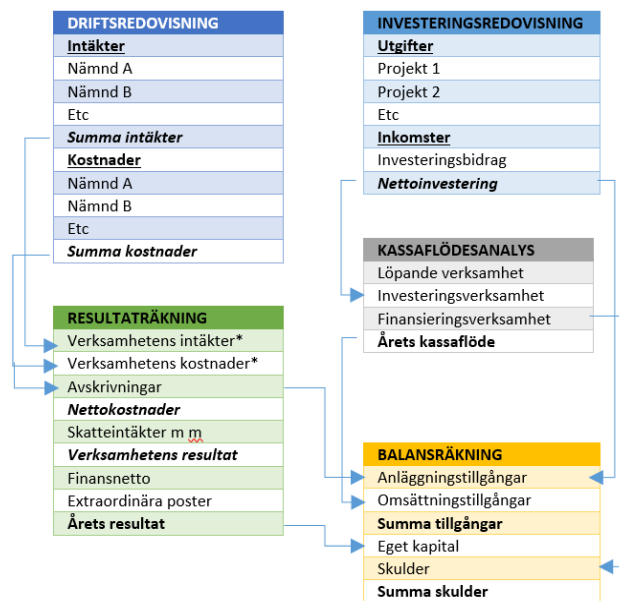
Soliditet %: eget kapital/totala tillgångar

Kassalikviditet %: omsättningstillgångar- lager/kortfristiga skulder

Balanslikviditet %: omsättningstillgångar/kortfristiga skulder

Självfinansieringsgrad %: kassaflöde från löpande verksamhet/kassaflöde från investeringsverksamhet (investeringsnetto)

Redovisningsmodellens samband

* interna poster avräknade

SÄRREDOVISNING VA-VERKSAMHET

Va-verksamhetens siffror ingår i Sala kommuns årsredovisning. Nedanstående resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter är endast en särredovisning av va-verksamheten. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens va-verksamhet som är en del Samhällsbyggnadskontorets verksamhet.

Va-verksamheten regleras av Lagen om allmänna vattentjänster. Huvudprincipen är att verksamheten ska finansieras med avgifter för utförda tjänster till sina abonnenter. Avgifterna för va-verksamheten ska baseras på självkostnadsprincipen och verksamheten ska därför normalt redovisa ett nollresultat. Om ett överuttag har skett, dvs om intäkterna överstiger kostnaderna redovisas detta som en förutbetalad intäkt, skuld till abonnentkollektivet i balansräkningen. Skulden ska regleras inom en treårsperiod.

Resultaträkning

	Not	Redovisat 2018	Budget 2019	Redovisat 2019
Verksamhetens intäkter	1	30 226	30 126	32 223
Verksamhetens kostnader	2	-26 088	-27 654	-27 904
Avskrivningar	3	-4 138	-2 473	-4 319
Verksamhetens nettokostnader		0	0	0
Årets resultat		0	0	0

Kassaflödesanalys

TKR	Not	Redovisat 2018	Redovisat 2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat		0	0
Justering för av- och nedskrivningar		4 138	4 319
Justering av övriga ej rörelsekapitalpåverkande poster	4	-332	-389
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		3 806	3 931
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		1 601	-2 484
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-2 668	-4 338
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 738	-2 892
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i materiella tillgångar		-7 797	-15 958
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-7 797	-15 958
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Nyupptagna lån		1 118	15 754
Amortering av långfristiga skulder			
Inbetalda anslutningsavgifter		3 941	3 096
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		5 059	18 850
Årets kassaflöde		0	0
Likvida medel vid årets början		0	0
Likvida medel vid årets slut		0	0

Balansräkning

TKR	Not	Redovisat 2018	Redovisat 2019
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5	121 777	133 433
Maskiner och inventarier	6	282	265
Summa anläggningstillgångar		122 059	133 698
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	7	2 616	5 100
Kassa och bank		0	0
Summa omsättningstillgångar		2 616	5 100
SUMMA TILLGÅNGAR		124 675	138 798
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital		0	0
-därav årets resultat		0	0
Avsättningar		0	0
Skulder			
Långfristiga skulder	8	116 938	135 399
Kortfristiga skulder	9	7 737	3 399
Summa skulder		124 675	138 798
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, SKULDER		124 675	138 798

Noter

		Redovisat 2018	Redovisat 2019
Not 1	Upplösning anslutningsavgifter	332	389
	Årets brukningsavgifter	24 136	24 812
	Reglering av överuttag från tidigare år	3 657	3 973
	Markhyror och arreden	56	47
	Bidrag	0	244

		Redovisat 2018	Redovisat 2019
	Försäljning verksamhet o entr.	79	0
	Interna intäkter - försäljning kommun	1 967	2 759
		30 226	32 223
Not 2	Personalkostn och sociala avgifter	6 845	7 656
	Inköp anläggningstillg o underhålls-material	2 192	2 214
	Bränsle, energi och vatten	2 331	2 488
	Köp av huvudverksamhet	122	134
	Övriga tjänster	4 366	4 171
	Lokal- och markhyror	1	4
	Övriga kostnader	1 455	1 464
	Interna kostnader - köp från kommunen	8 776	9 771
		26 086	27 904
Not 3	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	4 105	4 282
	Maskiner och inventarier	34	37
		4 138	4 320
Not 4	Förändring skuld anläggnings-/anslutningsavgifter VA	332	389
Not 5	Markreserv	56	56
	Fastigheter för affärsverksamhet	121 655	133 313
	Publika fastigheter	66	63
		121 777	133 432
	Ack. Investeringar	187 782	195 538
	Ack Avskrivningar	-69 641	-73 763
	Ingående bokfört värde	118 141	121 777
	Nyanskaffning	7 757	15 958
	Årets avskrivningar	-4 122	-4 302
	Utgående bokfört värde	121 777	133 432

		Redovisat 2018	Redovisat 2019
Not 6	Maskiner	282	265
	Ack. Investeringar	260	300
	Ack Avskrivningar	-1	-18
	Ingående bokfört värde	259	282
	Nyanskaffning	40	0
	Årets avskrivningar	<u>-17</u>	<u>-18</u>
	Utgående bokfört värde	282	265
Not 7	Kundfordringar	2 600	4 861
	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	<u>16</u>	<u>239</u>
		2 616	5 100
Not 8	Lån av kommunen	93 600	109 354
	Skuld för anslutnings-/anläggningsavgifter	<u>23 338</u>	26 045
		116 938	135 399
Not 9	Kortfristig skuld VA-kollektivet	4 492	518
	Leverantörsskulder	2 556	1 897
	Övriga utgiftsrester och interimsskulder	<u>689</u>	<u>983</u>
		7 737	3 399

ÅRSREDOVISNING 2019

ANTAGEN § X | XXXX-XX-XX | DIARIENUMMER 20XX/XXX

SALA KOMMUN

Växel: 0224-74 70 00 | E-post: kommun.info@sala.se | Postadress: Box 304, 733 25 Sala

